რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ხუთშაბათი, 30 მაისი 1918 წ.

ერთობა

ფასი 30 კაპ.

გაზეთის ფასი: 1 თვით 6 მ. 50 კ. ცალკე ნომერი ყველგან 30 კაპ. საზღვარ-გარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—50 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 11 საათ. ს. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგი ადრესით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ, почтов. ящ. 199. Редакція „Эртоба". სხვა ადრესით გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს. რედაქციაში პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ, Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 109 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 109

ღრმად დამწუხრებულნი დედა ნატალია, ცოლი ვირგინია, და მილ—ტინა და სიძე პარმენი ჯაფარიძეები ამით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ თფილისში ყირიმოვის ქუჩაზე დიდი ხნის ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

ალექსანდრე ლუარსაბის ძე ჯაფარიძე.

ცხედარს გაასვენებენ დილის 9 საათზე 30 მაისს საკუთარ ბინიდან (სახლი № 13) კუკიის ეკლესიაში, სადაც გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი. დაკრძალვა კუკიის სასაფლაოზე.

საქართველოს დამოუკიდებლობა და მუშათა კლასი

...არსად არ შექმნილა ისეთი განსაკუთრებული მდგომარეობა მუშათა კლასისათვის, როგორც ჩვენში. მუშათა კლასი, ამბობს მარქსი, ...ველ ბურჟუაზიულ რევოლიუციაში თამაშობს უკიდურეს ოპოზიციის როლს. მისი მი...... და დემოკრატიულ ჯგუფ... და პარტიებს ...... რომლებიც ისინი უფრო მეშ... წრეებს ...... და ასე თავისუფლების მაქსიმუმს ...... თვით მუშათა კლასი ამრიგათ ...... კლასით არ გამოდის. იგი ...... მეთაურობას არ კისრულობს. ...... თავისუფლებათ თვლიდა მუშათა ...სისთვის მართველობის ხელში ჩაგდებას იმ ...ას, როცა მის საბატონოთ ობიექტიური ...... არ მომზადებულა. რუსეთში ამ ...... ს დაუწყებამ ბოლშევიკების ავანტ...რა წარმოშვა და ყველა ის საშინელებანი ...ა, რომელმაც მრავალი წლობით დასწია ...რუსეთის განვითარების საქმე და ამით ...... დემოკრატიის საქმეც დააბრ...ა.

...ჩვენში, საქართველოს ახალ რესპუბლიკა... ...ც უმრავლესობა სოციალ დემოკრატიას, ...მუშათა კლასის პარტიას ეკუთვნის.

...ამ რიგათ ერთი შეხედვით აქაც მუშათა ...ასი უდგას სათავეში სახელმწიფო მართვა...მგეობას. იგი თამაშობს გადამწყვეტ როლს ...ს პოლიტიკურ ხაზის გატარებაში. ასე რომ ...ორჭოფი მდგომარეობა, რომელსაც ენგელ...სახიფათოდ თვლიდა მუშა კლასისა...ვის, უკვე არსებობს. მართლაც მუშათა კლა...ჩვენში უფრო ნაკლებ განვითარებულია, ...ვიდრე ევროპაში და თვით რუსეთში. მრეწვე...ბას აქ ორიოდე პუნქტს გარდა, ფართო ...ასიათი არ აქვს მოპოვებული. მე ვამბობ ...ვილ მრეწველობაზე, რომელიც თავს უყრის ...თასობით და ათიათასობით მუშებს და ამით ...ქმნის ნიადაგს სოციალისტურ მოძრაობის ...შესაძლებლათ.

ჩვენში ამიტომ სოციალდემოკრატიის ბატონობა არ არის შედეგი მუშათა კლასის ...რიცხვითი სიმრავლის, არამედ სულ სხვა ფაქ...ტორის, სახელდობრ გლეხთა თანაგრძნობის. ...გლეხობა არ უძღვნის მხარს მუშათა ...ტიის, იგი შედარებით უმნიშვნელო უმცირესობას თუ შეადგენდა. გლეხების თანაგრძნობა უმაგრებს ზურგს მუშათა პარტიას. ...ამ არსებითად ბატონობა მუშათა პარტიის, ...ბატონობა გლეხი ამომრჩევლების.

...ამ გარემოებას ანგარიში უნდა გაუწიონ როგორც მუშებმა, ისე პარტიამ. დღევანდელი ...ავლენა პარტიისა არის, ეჭვს გარეშეა, არა ...ავლენა მათი სოციალისტური იდეოლოგიის, ...ამედ დემოკრატიულის და სოციალდემოკ...ტიის ამით თავს აწევს მოვალეობა დემოკრატიული მუშაობა აწარმოოს და დემოკრატიული შესწორებიდება განამტკიცოს.

იგი გამოდის არა უკიდურეს ოპოზიციონერათ, როგორც ამას მარქსი ურჩევდა, არამედ ...ვით მეთაურათ და ხელმძღვანელათ.

ეს შედეგია წმინდა დემოკრატიული პარტიის ...ბის სიუსტის, შედეგია იმის, რომ სოციალდემოკრატია სოციალისტურ იდეალებთან ერთად უკიდურესი დემოკრატიზმის მატარებელიცაა. და ვინც, რომელიც დღემდე ყოველგვარ მონობის ულელს ატარებდა, ყველაზე უფრო ენდო და გაჰყვა მათ, ვინც ამ მონობის წინააღმდეგ სხვებზე გაცილებით უფრო ენერგიულათ იბრძოდა. ამაზე დაემატა სისუსტე დამოუკიდებელ დემოკრატიული და ბურჟუაზიი... წრეების და ეს არის მიზეზი სოციალ-დემოკრატიის უმაგალითო ბატონობისა ჩვენში.

მაგრამ ეს ბატონობა ...ით ავალებს განსა...თრებულ მუშაობას დემოკრატიის როლის ...ლებას, და თუ იგი ამ გზას გადაუხვევს

—მასსის სიმპატიაც დაეკარგება. ნიშნები ამისა დღეს უკვე სჩანს.

დემოკრატიას უყვარს ძლიერი მთავრობა, მტკიცე და მყუდრო წყობილება, და სხვა. ერთი სიტყვით, ის, რაშიაც თავის მხრივ სოციალისტი იმდენათ დაინტერესებული არ არის. მაგრამ თუ ისტორიამ ეს როლი დაგვაკისრა, უნდა ჩვენთვის ეს არა სასიამოვნო საქმეც ვაკეთოთ. ერი, რომელმაც თავის ბედი მოგვანდო, სამართლიანათ მოელის ჩვენგან ამ მხედრობის და ჩვენც უნდა სრულის შეგნებით ვიკისროთ იგი.

დემოკრატიის გამტკიცება უნდა მოხდეს ჩვენის ძალით. ასეთია ისტორიის ლოლიკა და ეს მისია უნდა შეასრულოს მუშათა კლასის პარტიამ.

ამხ. ა. წულუკიძემ ჯერ კიდევ ამ 16 წლის წინათ აღნიშნა, რომ ჩვენში მუშათა კლასს დაკისრებული აქვს ეროვნულ ინტერესების მეთაურათ გახდეს, ერის კულტურის და განვითარების მესვეურათ შეიქმნეს, ესე იგი ის საქმე შეასრულოს, რაც ევროპის რევოლიუციებში ბურჟუაზიამ იკისრა. ეს იყო სწორე ანალიზი ჩვენი ცხოვრების ურთიერთობის და ადგილობრივ ძალთა განწყობილების. დღეს ამ ფორმულის კონკრეტიულათ განხორციელების საკითხი დაგვიდგა წინ და განა შეგვიძლია უკან დავიხიოთ? ცხადია არა.

საჭიროა მხოლოდ ამ საკითხს შეგნებულათ შევხვდეთ და ჩვენი ტაქტიკა ისე ვზიდოთ, რომ მუშათა კლასის შემეცნებაში არავითარი ბურუსი არ დარჩეს ჩვენი მოღვაწეობის და მუშაობის ნამდვილი ხასიათის შესახებ.

„გამოფხიზლების" ნიშნები რუსეთში

ამ ბოლო დროს ბევრს ლაპარაკობენ ორიენტაციის შეცვლის შესახებ, ამტკიცებენ რუსეთთან დაბრუნების საჭიროებას. ასე იქცევა არა მარტო გზა-დაბნეული და შეშინებული მოქალაქე, არამედ ბევრი პოლიტიკური მოღვაწე და ხელმძღვანელი პარტია და ჯგუფი. რუსეთის ფარგლებში დაბრუნებაზე სწერენ ზოგიერთი ჩვენი ამხანაგები გაზ. „ბორბა"-ში და განსაკუთრებით თავს სდებენ მემარცხენე სოციალისტ-რევოლიუციონერები გაზეთ „ზნამია ტრუდა"-ში. ესერმა ბერიოზოვმა ხომ მთელი სიტყვა წარმოსთქვა სეიმის უკანასკნელ სხდომაზე ორიენტაციის განახლების საჭიროებაზე. საბუთად ის მოჰყავთ, რომ რუსეთში მდგომარეობა შეიცვალა, ბრესტის ზავს და ბოლშევიკების პოლიტიკას არ იზიარებენო და, რაც ყველაზე საინტერესო და მნიშვნელოვანია, თვით ბოლშევიკებმა შესცვალეს თავიანთ მოქმედების ხაზი და სალი დემოკრატიული პრინციპი შეითვისესო.

რუსეთიდან ჩამოსულმა პირმა გადმოგვცა რამდენიმე ცალი გაზეთი და პარტიული ჟურნალები. გაზეთების უკანასკნელი ნომრები ეკუთვნის თხუთმეტ მაისს. მასალებით ჩვენ შეგვიძლია წარმოდგენა ვიქონიოთ იმის შესახებ, თუ რა ხდებოდა პეტროგრადსა და მოსკოვში ორი კვირის წინეთ.

სამწუხაროთ, არ არის მართალი, ვითომ ბოლშევიკების მუშაობაში რაიმე ცვლილება მომხდარიყოს. მართალია ცვლილებები ხდება, მაგრამ არა დემოკრატიზმისაკენ, არამედ ბიუროკრატიზმისაკენ. აქ პირველ ყოვლისა აღსანიშნავია ის, რომ მეჰქვითი სიტყვის დევნა ყოფილ ბოლშევიკებს, აწ კი კომუნისტთა პარტიას, ჩვეულებრივ მოვლენათ გადაუქცევიათ, კომისართა საბჭოს მთავრობას სისტემათ გადაუქცევია გაზეთების დახურვა და რედაქტორების დატუსაღება-დაჯარიმება. როცა შარშან ნოემბერში მენშევიკ-ესერების და კადეტების გაზეთებს ხურავდნენ, ეცხადებოდენ ახალი მთავრობის ჩამოსაგდებათ მოუწოდებენ ხალხს და იმიტომ ვხურავთო. როგორც გვახსოვს, მაშინ ცარიელი კრიტიკისთვის არ სდევნიდენ გაზეთებს.

სულ სხვა ნაირათ იქცევიან დღეს. მაისის ათში დახურეს ოთხი სოციალისტური გაზეთი, მათ შორის მენშევიკური „ვპერიოდ".

რისთვის და ვისი განკარგულებით დახურეს „ვპერიოდ"? მაისის 10-ს „ვპერიოდ"-ის რედაქციას ასეთი დადგენილება მოუვიდა: „თქვენი გაზეთის № 79-ში მოთავსებულ წერილის „გერმანიის ულტიმატუმი" და სხვა ყალბი ცნობების გამო, რომელნიც ხალხში პანიკას იწვევენ სრულიად რუსეთის საგანგებო კომისია კონტრ-რევოლიუციისა და სპეკულიაციის წინააღმდეგ მებრძოლი თავის მოვალეობათ თვლის დახუროს თქვენი გაზეთი და საქმე გადასცეს რევოლიუციონურ ტრიბუნალს". საქმე ასე მომხდარა. ჯერ გაზეთებში დაიბეჭდა ინტერვიუ გრაფ მირბახთან, რომელშიაც გრაფი ამბობს ულტიმატუმს ადგილი არ ქონია, მხოლოდ ზოგიერთი „სურვილები" გამოვთქვით, და კომისართა საბჭომ ამ სურვილების ასრულება აგვითქვაო. სახალხო კომისარმა ვოლოდარსკიმ თავის „წითელ გაზეთში" ახსენა ულტიმატუმი, მაგრამ მეორე დღეს ბოდიში მოიხადა. ულტიმატუმზე ლაპარაკობდა აგრეთვე ბოლშევიკი ეფრემოვი მიტინგზე და მეორე დღეს იმანაც „ოპროვერჟენიე" მოათავსა გაზეთში. ერთი სიტყვით, ბოლშევიკებმა უარყვეს ფაქტი ულტიმატუმის წამოყენებისა და „ვპერიოდ" ცრუ ცნობისათვის დახურეს. მაგრამ „ნოვაია ჟიზნის" 9 მაისის ნომერში დაიბეჭდა საგარეო საქმეთა კომისარ ჩიჩერინის ტელეგრამა იოფესთან: „გერმანელები მოითხოვენ, ფარტ ......ს ფინლიანდიელებისათვის გადაცემას. ...... განმოსვალი იპოვოთ".

გამოქვეყნებული იქნა აგრეთვე ოფიციალური ცნობა: გრაფმა მირბახმა გერმანიიდან მიიღო დირექტივები დაითანხმოს კომისართა მთავრობა, რომ მან სცნოს უკრაინაში ახლათ შემდგარი მთავრობა გეტმან სკოროპადსკის მეთაურობით მირბახმა დავალება შეასრულა, რადგან კომისართა საბჭომ თანხმობა განუცხადა გამართოს მოლაპარაკება გეტმანის მთავრობასთან".

ცხადია, არა თუ ადგილი ქონდა გერმანიის მხრით ულტიმატუმს, მოთხოვნას,—ეს მოთხოვნა კომისართა საბჭომ შეასრულა და გეტმანის მთავრობა იცნო, თუმცა წინეთ ქვეყანა გააყრუა ტრაბახით „ბრესტში გერმანიის იმპერიალისტები დავაჩოქეთო".

მაშ რისთვის დახურეს „ვპერიოდი?" არა იმისთვის, რომ მან გამოაჩინა ულტიმატუმის არსებობა! ბოლშევიკებმა მხოლოდ საბაბი იშოვნეს, რომ თავისუფალი სიტყვა ჩაეხშოთ. ასე ექცევიან ბოლშევიკები მეჰქვითი სიტყვას!

როგორ ექცევიან მუშებს, რომელნიც პურს ითხოვენ?

1905 წლ. იანვარში თვითმპყრობელობამ დახვრიტა მუშების მშვიდობიანი მანიფესტაცია.

1918 წლის მაისში ბოლშევიკური მთავრობა ხვრეტავს ბავშვებს და ქალებს. აი მაგალითები:

„იჟორის და კოლპინის (პეტროგრადში) ქარხნების მუშებმა გაფიცვა გამოაცხადეს და დიდი მიტინგი გამართეს. ბავშვების და ქალების ჯგუფი შეიკრიბა ადგილობრივ ბოლშევიკურ საბჭოს წინ და პურის ულუფის გადიდება მოითხოვა. წითელ გვარდიელებმა ჯგუფში ესროლეს და ქალები და ბავშვები დასჭრეს. მუშებმა გადასწყვიტეს მუშაობა არ განაახლონ, სანამ პურის ულუფას არ გაადიდებენ".

„პუტილოვის ქარხის მუშების მრავალრიცხოვანმა მიტინგმა დაადგინა მოითხოვოს სასურსათო საქმის რეორგანიზაცია, სამოქალაქო ომის მოსპობა და თავისუფალ... მოწყობა ყველა სოციალისტებისაგან".

„ობუხოვის ქარხანაში თითქმის ერთხმათ მიიღეს რეზოლიუცია, რომელიც მოითხოვს დამფუძნებელ კრების მოწვევას და სამოქალაქო ომის მოსპობას".

„ასეთივე რეზოლიუციები მიიღეს არსენალის მუშებმა ყველა ხმებით 11-ის წინააღმდეგ".

რა უპასუხეს ბოლშევიკებმა?

პეტროგრადის საბჭოს კრებაზე დაუდგენიათ მოიწვიონ თავისი ბოლშევიკ მინოკაევის თავმჯდომარეობით, ჯერ კრებით კი ბოლშევიკ ვოლოდარსკიმ წარადგინა შეიტანა მოისმოს „საბჭოთა", რისთვისაც... ბოლო მოეღოს იმ თავისუფლებას, რომელიც მეჰქვითი სიტყვას იქნა მინიჭებული".

ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ხმის დიდი უმეტესობით ღებულობს ლენინის მოხსენების შემდეგ მომენტის შესახებ ბოლშევიკურ რეზოლიუციას.

ამიერ-კავკასიის შესახებ ლენინმა თავის მოხსენებაში სთქვა: „ოსმალეთში (?) ადგილი ქონდა ხანგრძლივ კონტრ-რევოლიუციონურ მუშაობას კავკასიელ მენშევიკებისას, რომელნიც თავის თავს სოციალ-დემოკრატებს უწოდებენ და რომლებმაც მათი პოლიტიკის დამარცხების შემდეგ მოიფიქრეს ხომ არ შეიძლება ბოლშევიკებთან საერთო ენის გამონახვა, მაგრამ ამ დროს გეგეჭკორის ადგილი დაიჭირეს წერეთელმა, ჩხეიძემ და ჩხენკელმა, რომლებმაც შეითვისეს რადას პოლიტიკა და ბოლშევიკების გასაჟლეტათ ოსმალეთი მოიწვიეს. და ისინი უეჭველათ მოიმკიან იმას, რაც რადამ მოიმკო (ტაში). მაგრამ უნდა გაიგოთ, რომ თუ კავკასიის რადას მოსაქმეებმა თუ მიიღეს დახმარება გერმანიის ჯარებით, როგორც უკრაინის რადამ, ეს ახალ გასაჭირში ჩააგდებს საბჭოთა რესპუბლიკას და დააყენებს მას ახალ ომის აუცილებლობის წინაშე.

ოსმალეთში გამოურკვეველი მდგომარეობა დამყარდა გეგეჭკორის და წერეთლის ბიუროკრატიულ რყევის გამო, რომლებმაც ჯერ არ იცნეს ბრესტის ხელშეკრულობა და შემდეგ კავკასიის დამოუკიდებლობა გამოაცხადეს და ისიც კი არ გვითხრეს, თუ რომელ ტერიტორიაზე ვრცელდება მათი დამოუკიდებლობა. ჩვენ უთვალავი რადიო-ტელეგრამა გავუგზავნეთ და შევეკითხეთ: კეთილ ინებეთ და გვაცნობეთ, რომელ ტერიტორიას თხოულობთ. ეს იყო ამ ერთი კვირის წინ. უთვალავ რადიო-ტელეგრამებზე ერთი პასუხიც არ მიგვიღია. ამაზე თამაშობს გერმანიის იმპერიალიზმი. ეს ნებას აძლევს გერმანიას და ოსმალეთს კავკასიის ერთი ადგილიდან მეორეზე გადავიდენ და განაცხადონ: ჩვენ წავიღებთ იმდენს, რამდენიც შეგვიძლია, ჩვენ არ ვარღვევთ ბრესტის ხელშეკრულებას, რადგან კავკასია იმას არ სცნობს და დამოუკიდებელიაო".

ამ ამონაწერში ის როდია საინტერესო, რომ ლენინი ფაქტებს ამახინჯებს, ამას ჩვენ შევეჩვიეთ. საინტერესოა ის, რომ ლენინი ომის გამოცხადებას გვიპირებს..

ასეთია ბოლშევიკურ მთავრობის „გამოცოცხლება".

რა ხდება რუსეთის საზოგადოების მეორე ნაწილში? კადეტები და საზოგადოთ ლიბერალები სიხარულით შეეგებნენ უკრაინაში გეტმანობის, ესე იგი, მონარქიის აღდგენას. ეს ისე ესმის ყველას, როგორც ნაბიჯი, რომელიც წაბაძვას გამოიწვევს აგრეთვე ველიკოროსიაში, ესე იგი ლენინის სამფლობელოში. ასე ესმის ანარქისტებსაც და თვით ლენინს. და ლენინის მთავრობამ არა თუ იცნო ეს გადატრიალება უკრაინაში, სრული საბუთი გვაქვს ვიფიქროთ, რომ ის არ შეებრძოლება ასეთს გადატრიალებას თვით საკუთარს სამფლობელოში. ლენინი და მისი აგენტები ძალას იჩენენ მხოლოდ მენშევიკებთან ბრძოლაში. ისე კი... აი რა თქვა ლენინმა სხვათა შორის მომენტის შესახებ მოხსენებაში:

„მოიპოვებიან ადამიანები, რომელნიც ფიქრობენ, რომ ამ გამოურკვეველ მდგომარეობიდან გამოსასვლელად საკმაოა ვაიძულოთ გერმანელები თქვან, თუ რას თხოულობენ ჩვენგან.

ამ გულუბრყვილო ადამიანებს, რომელნიც თავს მემარცხენეებათ თვლიან და ნამდვილათ კი წვრილ ბურჟუაზიულ სიბეცით არიან შეპყრობილი, არ ესმით, რომ ოთხი წლის ომი გვასწავლის ჩვენ, რომ სანამ რამეს მოითხოვდე, ჯერ უნდა გაიმარჯვო. წინააღმდეგ შემთხვევაში მტერს ნება აქვს ან გაჭიანუროს პასუხის მიცემა, ან სულ არ გიპასუხოს. ასეთია იმპერიალისტურ ომის კანონი". (იხ. „იზვესტია" 15 მაისის №).

ასეთია ბოლშევიკური რუსეთი. რაც შეეხება რუსეთის მეორე ნაწილს, მართალია, უკრაინაში მომხდარ სახელმწიფო გადატრიალების გამო პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა 10 მაისის სხდომაზე დაადგინა: გადაჭრით უნდა იქნას წამოყენებული მოთხოვნა დაფუძნებელი მოწვეულ იქნას 5 იანვარს, გარეკილი დამფუძნებელი კრება, რომლის ხელში უნდა გადავიდეს სახელმწიფოს მთელი ძალა-უფლება. მაგრამ დღეს იმდენათ დასუსტებულია რუსეთის დემოკრატია, რომ რუსეთის გაერთიანება დემოკრატიულ ნიადაგზე ახლო მომავალში შეუძლებელია.

რუსეთში არსებულ ძალთა განწყობილების მიხედვით, ეჭვი არ არის გაერთიანების ლოზუნგით ისარგებლებენ მემარჯვენე ელემენტები და როცა ლენინი დაეცემა, ისე როგორც დაეცა რადა, მისი მემკვიდრე იქნება კონტრ-რევოლიუცია.

აი ასეთ რუსეთისაკენ გვეპატიჟებიან ესერები და თითო ოროლა ჩვენი პარტიული ამხანაგები.

სრულიად რუსეთის რევოლიუცია არაა ნამდვილი რევოლიუცია?

რევოლიუციის ყოველ დამარცხებას რუსეთში ერთი ჯურის სოციალისტები თავისებურათ ხსნიან. ისინი სცდილობენ დაამტკიცონ, რომ დამარცხებული რევოლიუცია არ იყო ნამდვილი რევოლიუცია, რომ იგი არ იყო „ამოტივტივებული ხალხის გულის სიღრმიდან", არამედ იყო უბრალო მოძრაობა, გამოწვეული ხელოვნურათ. ასეთი მოძრაობა და არა რევოლიუცია,—ამბობენ ისინი,—კიდევაც უნდა დამარცხებულიყო და მასთან ერთად დაღუპულიყო ის იდეებიც, რომელიც მას მოახვიეს და დააკისრეს.

ასეთია სიბრძნე ამ სოციალისტების. რევოლიუციის პირველ დღიდანვე ისინი თქვენთან ერთათ ხარობდენ, დღესასწაულობდენ, თავბრუდასხმულნი აღმერთებდნენ და ათაჟდნენებ... დენ ხალხს, თქვენზე მეტათ აჰყარებდენ ამ რევოლიუციაზე თავიანთ იმედებს, თავიანთ იდეალებს.

მაგრამ მარცხდება რევოლიუცია და ეს სოციალისტები პირველნი ეძლევიან სასოწარკვეთილებას. იმედ გაცრუებულნი მოჰყვებიან წუწუნს, ეძებენ რევოლიუციის დამარცხების მიზეზებს და ბრძნულად დაასკვნიან, რომ განვლილი ქარტეხილი რევოლიუცია კი არ იყო, არამედ უბრალო „ბუნტი", მოვლენა, რომელსაც საერთო არა ჰქონდა რა ხალხის გულის წადილთან და იმედებთან.

ასე, 1905 წლის რევოლიუციის დამარცხების შემდეგ ივ. გომართელი ამტკიცებდა, რომ რუსეთის რევოლიუცია არ იყო ნამდვილი რევოლიუცია, არამედ უბრალო „ბუნტი". რევოლიუცია მოხდა ინტელიგენტთა თავში, რუსის ხალხში კი არსებობდა გულგრილობა ამ ინტელიგენტთა იდეებისადმი. რუსეთს მოედო მარტო ტალღა ამხედრებული ბრბოსი, გატაცებული პირუტყვულ ინსტიქტით. რუსის ხალხს არა ქონია და არა აქვს უნარი რევოლიუციის შექმნისა. იგი არის ჯერ ისევ მონა და მონა ხომ ახდენს მარტო ბუნტს და ვერ ქმნის რევოლიუციასო. ასეთი იყო „ანალიზი" ივ. გომართელის. დღეს სოციალისტ-ფედერალისტთა ბანაკიდან გამოდის არ. ჯაჯანაშვილი, რომელიც ცდილობს დაამტკიცოს იგივე რუსეთის 1917 წ. რევოლიუციის შესახებ.

ეს რევოლიუცია, მისი რწმენით, ნამდვილი რევოლიუცია როდია. იგი არ იყო „ამოტივტივებული ხალხის გულის სიღრმიდან", იყო „ფოსტით მოტანილი" (იხ. „სახალხო საქმე" № 240 „დაღუპულ იმედები"). რუსეთის რევოლიუცია, განაგრძობს არ. ჯაჯანაშვილი, იყო მოწყობილი „ტრაფარეტულად", „ხელოვნურად", არ იყო დაყრდნობილი „მორალურ ფაქტორზე", ამიტომაც იგი დამარცხდა და იმედებიც დაიღუპა. ერთის სიტყვით. ბ. ჯაჯანაშვილის წარმოდგენით, თვით ფაქტი რევოლიუციის დამარცხებისა არის დამამტკიცებელი მისი არა სინამდვილისა.

როგორც ივ. გომართელი, ისე არ. ჯაჯანაშვილი რევოლიუციის ანალიზის დროს ხელმძღვანელობენ სუბიექტიური მეთოდით და სწორეთ ამაშია მათი ცოდვანი.

ერთიც და მეორეც ყურადღებას აქცევენ არა იმ ძირითად ფაქტორებს, რომელმაც გამოიწვია რევოლიუცია, არამედ გარეგნულ მხარეს, ფორმას, ფაქტს. ასეთი წარმოდგენით პოლიტიკურ-სოციალური მოძრაობა მოინათლება რევოლიუციის სახელით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იგი დამთავრდება გამარჯვებით.

ივ. გომართელის შეხედულებით 1905 წ. რევოლიუცია ჩაითვლებოდა რევოლიუციათ,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თუ მას გაუმარჯვა. გაიმარჯვებდა კი იმ შემთხვევაში, თუ რუსის ხალხი არ ყოფილიყო მონა, ყოფილიყო გათვითცნობიერებული, განათლებული.

არ. ჯაჯანაშვილის ღრმა რწმენით, 1917 წ. რევოლიუცია გაიმარჯვებდა როგორც რევოლიუცია, თუ იგი ყოფილიყო აგებული მორალურ ფაქტორზე. რაკი ასე არ მოხდა, რევოლიუცია დამარცხდა, მაშასადამე, არც ყოფილა ნამდვილი რევოლიუცია. ასეთია ამ ჟურნალის სოციალისტების ლოღიკა და რევოლიუციის ახსნა, გაგება.

რა არის რევოლიუცია?

რევოლიუცია, ამბობს მარქსი, არის დამსხვრევა პოლიტიკურ-უფლებრივი ურთიერთობის, რომელიც თავის მხრივ არის შედეგი ეკონომიურ ბაზისის შეცვლისა.

თუ ამ მცნებით ჩვენ შეუდგებით რუსეთის ორივე რევოლიუციის გარკვევას, დავინახავთ, რომ ორივე იმის მიუხედავათ, რომ დამარცხდენ, იყვნენ თავიანთი შინაარსით ნამდვილი რევოლიუციები.

რუსეთი ბატონ ყმობის გადავარდნის დღიდან (1861 წ.) დაადგა კაპიტალისტური განვითარების გზას. ამ წლიდან კაპიტალი ნელ-ნელა აკეთებს თავის საქმეს და არღვევს ფეოდალურ საძირკველს. საწარმოვო ძალთა განვითარების ნიადაგზე ჩნდება ახალი ეკონომიურ-უფლებრივი მოძრაობა თავისუფალ კაპიტალისა და შრომას შუა.

ეს ახალი ცხოვრება თავისი შინაარსით ვერ ურიგდება იმ პოლიტიკურ ფორმას თვითმპყრობელისა, რომლის ფარგლებში უზრუნველათ გრძნობს თავს ფეოდალიზმი.

ამ ძველ ფორმისა და ახალ ცხოვრების შუა ხდება ხშირი უთანხმოება და 1905 წ. იღებს შეტევითი ხასიათს *).

ამ შეტაკებაში დამარცხდა რევოლიუცია. მიზეზი?

პროლეტარიატი და გლეხკაცობა არ წარმოადგენდა მაშინ პოლიტიკურათ საკმაოთ მომწიფებულ და ორგანიზაციულად შეკავშირებულ ძალას. ამ სუსტ ძალას თვითმპყრობელობამ დაუპირდაპირა თავისი ძლიერი აპარატი და დაამარცხა კიდევაც.

მაშასადამე დამარცხდა სუბიექტი რევოლიუციისა—პროლეტარიატი და არა ობიექტი, ესე იგი ის პირობები, რომელიც შეადგენდა მიზეზს და შინაარს რევოლიუციისა.

ამგვარად სუბიექტი ჩამორჩა ობიექტს და ესაა მიზეზი რევოლიუციის დამარცხებისა.

ობიექტიური პირობები 1905 წ. რევოლიუციისა მშრომელ კლასის დამარცხების შემდეგ მაინც განაგრძობს თავის ჩვეულებრივ მუშაობას, აფართოვებს საწარმოვო ძალთა განვითარებას, აღრმავებს კლასთა ბრძოლას, ამ ნიადაგზე აძლიერებს პროფესიონალურ და კოოპერატიულ მოძრაობას. სრულიად რუსეთის პროლეტარიატი კრავს მჭიდრო კავშირს, ამაგრებს და ადიდებს თავის პოლიტიკურ აპარატს და გაწვრთნილი კლასთა ბრძოლაში აღრმავებს თავის კლასობრივ და პოლიტიკურ შეგნებას.

და აი 1917 წლის რევოლიუციაში უკვე მოღონიერებული და მომზადებული მშრომელი ხალხი გამოდის საბრძოლველათ და პირქვე სცემს თვითმპყრობელობას.

აქ სუბიექტი (პროლეტარიატი) გამოსვლასთანავე მოქმედობს გარმონიულათ ობიექტთან (კაპიტალიზმთან) ერთად, იმარჯვებს ფეოდალიზმზე და ამარცხებს მის ზედნაშენს—ცარიზმს.

რევოლიუცია თვითმპყრობელობაზე გამარჯვებით არ კმაყოფილდება და ღრმავდება. ამ პროცესში პროლეტარიატის ერთი ნაწილი ბოლშევიზმის სახით აკეთებს ისეთ ნაბიჯს, რომელიც არ შეესაბამება ობიექტიურ პირობებს. თავისი ქადაგებით, რომ დადგა ხანა სოციალისტური რევოლიუციისა, ბოლშევიკებმა აიყოლიეს დიდი ნაწილი შეუგნებელი მუშების და გლეხ-კაცობისა, წამოაყენეს ფეხზე ნაძირალები და ამ მოძრაობის მაქსიმალური მოთხოვნილებით ჩამოიშორეს რუსეთის ბურჟუაზიული და დემოკრატიული ელემენტები, აიმხედრეს თითქმის მთელი კაცობრიობა და დიდებული რუსეთის რევოლიუცია კიდევაც დაასამარეს.

აქ სუბიექტი რევოლიუციისა წინ უსწრობს, ობიექტს, შორდება მას და ესაა მიზეზი მეორე რუსეთის რევოლიუციის დამარცხებისა.

ამგვარად, რუსეთის ორივე რევოლიუციის ჩვენი მოკლე განმარტებიდან ვხედავთ, რომ ორივე წარმოადგენენ ნამდვილ რევოლიუციებს, მიუხედავათ იმისა, რომ მათი მამოძრავებელი ძალები დამარცხდენ.

მარცხდება მებრძოლი ძალები, მაგრამ არ მარცხდება და არ ილუპება იდეები და იმედები რევოლიუციისა, რადგან ეს იდეები და ეს იმედები გამომდინარეობენ ცხოვრების იმ სიღრმიდან და მოთხოვნილებიდან, რომელიც შეადგენს რევოლიუციის ძარღვს.

როდესაც რევოლიუცია მარცხდება, მას უჩნდება ბევრი მტერი, დაღლილი და დამარცხებული მასსა ეძლევა სასოწარკვეთილებას. სწორეთ ამ დროს ჩვენ გვ[illegible]რია დიდი სიფრთხილე რევოლიუციის ანალიზში და იმის გამორკვევაში, თუ რა იყო მიზეზი რევოლიუციის გამოწვევის და მიზეზი მისი დამარცხებისა. ყოველივე ცალმხრივი და ყალბი გამოკვლევა, ნებსით თუ უნებლიეთ, შეუწყობს ხელს კონტრ-რევოლიუციონურ სულისკვეთებას, რომელიც შესამჩნევათ ავნებს და აქვეითებს იმ იდეებს, რომლით სულდგმულობდა რევოლიუცია.

ქ. კახელი.

*) ზოგს გონია, რომ რუსეთ-იაპონიის ომი იყო მიზეზი რევოლიუციისა, როგორც ახლა ბ-ნ ჯაჯანაშვილის წარმოდგენით თანამედროვე ომი არის მიზეზი რუსეთის 1917 წ. რევოლიუციისა. ნამდვილათ კი ამ ომებმა მხოლოდ დააჩქარეს ის, რაც აუცილებლათ უნდა მომხდარიყო ცოტა შეგვიანებით. ქ. ქ.

ეროვნულ საბჭოში

(29 მაისის სხდომა)

ნ. რამიშვილი მთავრობის სახელით აცხადებს: გერმანიამ იცნო საქართველოს დამოუკიდებლობა და აღუთქვა საქართველოს ტერიტორიის უზრუნველყოფა. საბჭომ მოისმინა რა მთავრობის ცნობა მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია ს.-დემოკრატების მიერ წარმოდგენილი.

„მოისმინა რა მთავრობის ცნობა გერმანიასთან მოლაპარაკების შესახებ, საქართველოს ეროვნული საბჭო ადასტურებს მთავრობის ნაბიჯებს სრულიად დარწმუნებული, რომ მთავრობა ყოველ ღონეს იხმარს საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის უზრუნველსაყოფად და გადადის მორიგ საკითხებზე“.

საბჭოს წევრთა რიცხვი უნდა გადიდებულ იქნას 88-დან 120-მდე.

ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარეთ ერთხმათ არჩეულ იქნა კარლო ჩხეიძე, რომლის გამოსვლას მთელი დარბაზი მხურვალე ტ.-შის ცემით ხვდება ფეხზე ადგომით.

მთავრობა იძლევა განმარტებას იმ ხმების შესახებ, რომელიც გავრცელდა თბილისში მუსულმანთა მიერ ადერბეიჯანის დამოუკიდებლობის გამოცხადების გამო ქ. თბილისში. მთავრობა აცხადებს, რომ მუსულმანთა ნაციონალურმა საბჭომ გადასწყვიტა ადერბეიჯანის დამოუკიდებლობა, რომლის სატახტო ქალაქი იქნება არა თბილისი, არამედ განჯა. დაწვრილებით ხვალ.

აკ. ს—უა.

თავდაცვის საბჭოს ბრძანება

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის მთავრობის დადგენილებით ქ. ტფილისის და მისი მიდამოების დაცვა ევალება თავდაცვის საბჭოს, რომელშიაც შედის მთავრობის თავმჯდომარე, მთავარსარდალი, სამხედრო მინისტრი, შეციხოვნე ჯარის უფროსი და წარმომადგენლები: მუშ. და ჯარ. დეპ. საბჭოს აღმ. კომიტეტისა, წითელ გვარდიის მთავარი შტაბისა და ქალაქის თვითმართველობისა.

რადგანაც ტფილის გარეშე მტრისაგან საფრთხე მოელის და აგრეთვე ქალაქში საზოგადო წესიერების დასაცავად თავდაცვის საბჭო ქ. ტფილისში და მის ახლომახლო ადგილებში აცხადებს **საალყო წესებს**, ამის გამო 1) ყველას, ვინც იარაღს ატარებს და შესაფერი ნებართვა არა აქვს, ევალება 3 დღეში ჩააბაროს იარაღი წითელ გვარდიის მთავარ შტაბს (სასახლეში) ან დამცველ შტაბს (ყოფილი საკომენდანტოს სამმართველო).

2) ტფილისში არსდება საგანგებო რევოლიუციონური სასამართლო, რომელსაც სიკვდილით დასჯის უფლებაცა აქვს.

სიკვდილით დაისჯებიან დახვრეტით: 1) ვინც თავის ნებით მიატოვებს ფრონტს; 2) არსებულ წესწყობილების წინააღმდეგ შეიარაღებულ გამოსვლისთვის ტფილისში; 3) ყოველ მოქმედებისთვის, რომელსაც ფრონტის შესუსტება მოჰყვება და მტერს დახმარებას გაუწევს; 4) მძარცველობისთვის.

ბრძანება გამოცხადებისთანავე შედის ძალაში.

თავდაცვის საბჭო.

ტფილისი, 28 მაისი 1918 წ.

ამიერ-კავკასიის ფრონტი

(ოფიციალური ცნობა).

28 მაისი.

შავი ზღვის პირის რაიონში დროებით შერიგება არ დარღვეულა. ახალქალაქის რაიონში, ქალ. ახალქალაქის გარნიზონმა, დახარჯა რა ყველა ტყვიები, ხუთი დღის სასტიკი ბრძოლის შემდეგ 23 მაისს დაიხია ჩრდილოეთის მიმართულებით.

ალექსანდროპოლის მიმართულებით 25 მაისს მტერმა ზარბაზნებიდან და ტყვიისმფრქვევლებიდან სროლა აუტეხა ჩვენი ჯარის ნაწილებს, რომლებიც სად. არჩუტისკენ მიდიოდენ, ჩვენმა არტილერიამ ოსმალთა შემოტევა შეაჩერა, მაგრამ მტერმა შესძლო ხაჯი კალას დაკავება. ამ სოფლის უკან დასაბრუნებლათ შეტევის დროს დაიღუპა სამთო ბატარეის უფროსი შტ.-კაპიტანი მოვსესოვი.

ერევნის მიმართულებით ჩვენი ჯარის ნაწილებს ბრძოლა ჰქონდა დახეულ მტრის ნაწილებთან სად. არაქსის ახლოს.

სხვა ადგილებში მზვერავთა მოქმედება იყო.

ახალციხის მიმართულებით ჩვენი ჯარები იხევენ, ვინაიდან აქ ადგილობრივ მცხოვრებთა ძლიერი რაზმები იბრძვიან ჩვენ წინააღმდეგ. მათ ორი ზარბაზანი აღმოაჩნდა, რომლითაც უკან დახეულ ჩვენს ჯარს ყუმბარებს ესვრიან.

კარაკლისის მიმართულებით ჩვენს რაზმთან მოვიდენ ოსმალთა პარლამენტიორები. ერევნის მიმართულებით რაზმი გათენებისას 25 მაისს იერიშით მივიდა მტერზე კარაბულახ-კონდახზას-მელიქკენტის ფრონტზე. ჩვენი ცხენოსანი რაზმი შეიჭრა სოფ. კონდახსაზში, სადაც დახოცა 30 ასკერი. ამავე დროს ჩვენმა ჯარებმა ტანგიზის დასავლეთით მდებარე სიმაღლიდან მტერი განდევნეს. 11 საათზე მტერს მოუვიდა მაშველი ჯარი—ქვეითი ჯარი და არტილერია, მოვიდა ჩვენზე კონტრ-იერიშით და იძულებული გავხდით წინანდელ პოზიციაზე დაგვეხია.

სარდარაბადის მიმართულებით მკაცრი ბრძოლაა. ოსმალები დიდ წინააღმდეგობას გვიწევენ ტიულკი-ტაპას მთასთან, რომელიც სადგ. არაქსიდან 5 ვერსით არის მოშორებული.

ახალი ამბები

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობამ სასახლის დაცვა მუშ. და ჯარ.-კ. დეპ. საბჭოს აღმასრულ. კომიტეტს დაავალა, ხოლო უკანასკნელმა—წითელი გვარდიის შტაბს დაავალა. სასახლის კომენდანტის თანამდებობა გააუქმეს, მის მოვალეობას წითელი გვარდიის უფროსი შეასრულებს. სამეურნეო განკარგულების ნაწილი გადაეცა აღმ. კომიტეტის წევრებს: ბაღრიძეს, მუხარინსკის და ქილენს. ქიბირიშვილს დაევალა სასახლის ქონების დაცვა.

◆ **აღმასრულებელ კომიტეტის** ბიურო სთხოვს თავდაცვის საბჭოს თბილისში ბენზინის რეკვიზიცია მოახდინოს.

◆ აღმ. კომიტეტის ბიურომ სთხოვა მთავრობას წინადადება მისცეს ბათუმის საზავო დელეგაციის ყოფილ წევრს ექიმ სულთანოვს 24 საათის განმავლობაში ქალაქიდან გავიდეს, რადგანაც ის ქალაქში ოსმალეთის აგიტატორის ტანისამოსში დადის.

◆ აღმასრულებელ კომიტეტის ბიურომ რკინის გზის ადმინისტრაციას წინადადება მისცა სამხრეთის და აღმოსავლეთის ნაწილებში ვაგონები აღარ გაუშვას, რადგანაც მათი უკან დაბრუნება საეჭვოა.

◆ აღმასრულებელ კომიტეტის ბიურომ ბრძანება გასცა არც ერთი სამხედრო ნაწილი წითელ გვარდიის შტაბის ნებადაურთველათ სასახლეში არ შევიდეს.

◆ **ფინანსთა მინისტრის ბრძანება.** 1) ამიერ-კავკასიის მთავრობის ფინანსთა მინისტრის გაცემული ნებართვა ხაზინიდან ფულის მიღების შესახებ უნდა დადასტურებულ იქნას საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის ფინანსთა მინისტრის გ. დ. ჟურულის ან მისი ამხანაგის კ. პ. კანდელაკის მიერ. 2) მოქალაქე თარხანოვი განთავისუფლებულია სახელმწიფო ბანკის კანტორის კომისრის თანამდებობისაგან. 3) მინა გ. ბერიძე დაინიშნა სახელმწიფო ბანკის კანტორის კომისრათ. 4) ინჟენერი გ. ზ. ქურდიანი ინიშნება სახელმწიფო ქაღალდთა დამამზადებელ ექსპედიციის უფროსად. საქართველოს რესპუბლიკის ფინანსთა მინისტრი გ. ჟურული.

◆ **ქალაქის დუქნებიდან** მცხოვრებთ მიეცემათ სიმინდის ფქვილი და ქერი ბარათებით. ბინის კომიტეტებს, თუ მოაწყობენ პურის გამოცხობას თავის წევრთათვის, შეუძლიათ წაიღონ ქალაქის დუქნებიდან ფქვილი, რისთვისაც საჭიროა კომიტეტის წევრთა ბარათების წარდგენა.

◆ **წითელი გვარდიის შტაბთან** არსებული სარეკვიზიციო კომისია, თანახმათ ტფილისის გარნიზონისადმი გაცემულ ბრძანებისა, აუწყებს მოქალაქეთ, რომ ყველა დაწესებულებები, სამხედრო ნაწილები და ავტომობილების კერძო პატრონნი უნდა იყონ აღჭურვილნი წითელი გვარდიის შტაბის მოწმობით, რომ მათ უფლება აქვთ ტფილისში სიარულის, რისთვისაც „მაშინების“ პატრონებმა უნდა გამოგზავნონ თავიანთი „მაშინები“ შოფერითურთ 1 ივნისს დილის 10 საათზე 1, 2, 3, 4, 5 და 6 კომისარიატებში. დანარჩენი 6 კომისარიატები 2 ივნისს 12 კომისარიატის მოედანზე, დაწესებულებებს და სამხედრო ნაწილებს წინადადება ეძლევათ წარმოადგინონ თავიანთი „მაშინების“ და „მოტორის“ სიები წითელ გვარდიის შტაბთან არსებულ სარეკვიზიციო განყოფილებაში (სასახლე, ოთახი № 20).

◆ **ქართული შრომისა** და კულტურის საზოგადოების საერთო კრება შესდგა სამშაბათს, მომავალ მუშაობის გეგმის დამტკიცების შემდეგ მოხდა გამგეობის არჩევა. თავმჯდომარედ აირჩიეს გ. თ. ჟორდანია, თავმჯდომარის ამხ.—კ. შ. ამირაჯიბი, გამგეობის წევრებად: თ. სახოკია, დეკანოზი ნ. ნათაძე, გ. გორდეზიანი, ივ. ბერიაშვილი და გ. ნატროშვილი; კანდიდატებად: დ. წითლანაძე, ივ. მაღალაშვილი, ხაზინადრად ზურ. გველესიანი.

◆ **მაჰმადიანთა ეროვნულმა** საბჭომ ყველა სახელმწიფოს საგარეო მინისტრებს ცირკულიარული დეპეშით შეატყობინა, რომ ამიერ-კავკასიიდან საქართველოს გამოყოფის გამო ადერბეიჯანს ის აცხადებს დამოუკიდებელ დემოკრატიულ რესპუბლიკად, რომელშიაც შედის ამიერ-კავკასიის აღმოსავლეთი და სამხრეთი ნაწილები.

◆ **სახალხო თეატრი.** დღეს საღამოს სახ. სახლ. არს. ქართ. წარმ. მმართ. წრის მიერ წარმოდგენილი იქნება: შილლერის ცნობილი ტრაღედია „ყაჩაღები“. დასაწყისი საღამოს რვა საათზე, ადგილების ფასი სახალხოა.

◆ **ახალქალაქის მაზრაში.** მამულები უკვე ჩამოერთვა ფაქტიურათ მემამულეებს და გადაეცა გლეხებს მომავალი წლის 1 იანვრამდე. მიწები ყველა დათესილია. მამულების ფორმალურათ ჩამორთმევა შეიძლება გადაიდოს ქირნახულის აღებამდე.

◆ **ამიერ-კავკასიის სააგენტოს** გუშინ რადიოთი ცნობები არ მიუღია, ვინაიდან რადიო-სადგური არ მუშაობს.

◆ **რკინის გზის მთავარ** კომიტეტის თავმჯდომარემ შემდეგი დეპეშა დაგზავნა: საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებისა და ამის გამო რკინის გზის აღმოსავლეთ ნაწილის მსახურთა მდგომარეობის გამოურკვევლობის გამო მთავარი სარკინისგზო კომიტეტი სთხოვს მსახურებს თავიანთ ადგილებზე დარჩენ, ვიდრე მთავარი კომიტეტი საკითხს არ გამოარკვევს და ამის შესახებ არ აცნობებს მათ.

◆ **ინგუშთა ეროვნულმა** საბჭოს თავმჯდომარემ ზაბალიევმა მთავრობას დეპეშით შეატყობინა, რომ ინგუშთა ეროვნული საბჭო ყოველ ზომებს იღებს საქართველოს სამხედრო გზით მიმავალ ლტოლვილთა გასაშვებათ. საბჭო სთხოვს მთავრობას, ნუ გაგზავნის იქით ლტოლვილებს, რადგანაც მათ გავლას დარიალზე ვერ უზრუნველყოფს.

◆ **ლტოლვილთა საქმეებზე** საგანგებო რწმუნებულმა ტ. მაიმ კავკაზიდან მთავრობას შეატყობინა, რომ ლტოლვილები დღეში 400-ზე მეტი არ უნდა იგზავნებოდეს, რათა ჯერ ერთი წესიერათ მოხდეს მათი დაბინავება და მეორეც არ შემოიტანონ სხვადასხვა ავადმყოფობანი და ლტოლვილთა ყოველ პარტიის გამოგზავნა შე უნდა შემატყობინოთ წინასწარო.

◆ **ხუთშაბათს,** 30 მაის, 1918 წ., „ქართული კლუბი“ გადადის საზაფხულო შენობაში.

◆ **ვაჭრობა-მრეწველობის** მინისტრის ამხანაგად დაინიშნა გ. ნ. ნიკოლაძე.

◆ **ტფილისში ჩამოვიდა** გრაფი შულენბერგი 25 გერმანელი აფიცრით.

◆ „ნაკადული“. რედაქციამ მიიღო საყმაწვილო ჟურნალი „ნაკადულის“ ორი წიგნი—მცირე წლოვანთათვის და მოზრდილთათვის. შინაარსის მხრით წიგნაკები საინტერესოთაა შედგენილი და ჩვეულებრივად სუფთა გამოცემაა.

◆ **ახალი წიგნი.** დაიბეჭდა და დაურიგდა გასაყიდათ წიგნის მაღაზიებს „არითმეტიკულ ამოცანათა კრებული“ გიმნაზიის მეორე კლასის კურსი (ნაწერები) შევსებული და შესწორებული მეორე გამოცემა, შედგენილი ქუთ. ქართ. გიმნაზიის მასწავლებლის ს. ლათეშიძის მიერ.

კრებები და მიტინგები.

დღეს, საღამოს 5 საათზე დანიშნულია მე 2 რაიონის კრება. დასწრება სავალდებულოა.

— დღეს, საღამოს 6 საათზე შესდგება მორიგი კრება მეოთხე რაიონის კოლექტივისა.

— დღეს, საღამოს 7 საათ. ქალაქის თვითმართველობის დარბაზში დანიშნულია კრება ს. დ. ფრაქციისა. დასწრება სავალდებულოა.

— დღეს საღამოს 5 საათზე დანიშნულია მესამე რაიონის კოლექტივის წევრთა კრება. ამხანაგებს თხოვენ აუცილებლათ დაესწრონ.

— პარასკევს, 31 მაისს შესდგება მორიგი სხდომა პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოსი.

პროვინციის ქრონიკა

ქვემო მაჩხაანი (სიღნაღის მაზრა). 16 მაისს სოფელ ქვემო-მაჩხაანში მოხდა ამავე რაიონის კრება. ყველა სოფლებიდან დაბარებული იყო 10 წარმომადგენელი. კრების მიზანი იყო გამოერკვია დღევანდელი მდგომარეობა და ამისდა მიხედვით მოეხდინა მობილიზაცია მთელს ქიზიყში ადგილობრივ თუქურმიშას რეგულიარული ჯარის შესადგენად. კრებას დაესწრენ სიღნაღის მაზრის კომისარი პ. გელაშვილი, თავდაცვის კომისარიატის წევრნი ნ. კობიაშვილი და კ. ტყავაძე და სხვანი. დელეგატებს გარდა კრებას გარეშე პირნიც მრავლათ დაესწრენ. თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა პ. გელაშვილი. ჯერ ილაპარაკეს სიღნაღიდან ჩამოსულმა წარმომადგენლებმა; მათ ფართოდ გააცნეს კრებას დღევანდელი ხანა და მოუწოდებდენ თავდაცვისაკენ. ხალხი ამ განცხადებას ღირსეულად შეხვდა, საწინააღმდეგო არავის არ უთქვამს. ხალხი ამბობს ჩვენ წავალთ, ხოლო სოფელმა შეინახოს ჩვენი ცოლშვილიო. გადაწყდა: თითეულ ჯარისკაცის ოჯახს მიეცეს სოფლიდან 10 თუმანი, იმ ოცი მანეთის გარდა, რომელსაც ამ ჟამად მთავრობა აძლევს მათ. მაგრამ ჯარში გაწვეულ იქნება არა ყველა, ვინც მოკითხულია დეკრეტით, არამედ ჯერჯერობით 19—20 წლამდე; რადგან თუქურმიშის კომანდირის ცნობით იქ საჭიროა პოლკის შესადგენად სულ 740 კაცი, ამისთვის კი საკმარისია ეს წლოვანება ჯერ ჯერობით და თუ საჭიროება იქნება გაწვეულ იქნება ჯარში ყველა 32 წლამდე დეკრეტის ძალით... ამრიგათ, 740 კაცი გაანაწილეს მცხოვრებთა მიხედვით ყველა სოფელზე, თუ რომელმა სოფელმა რამდენი უნდა გამოიყვანოს. რადგან სოფლები ბევრია და მობილიზაციური ჯარი მცირე, ამის გამო ყველა სოფელს მცირე ჯარისკაცის გაყვანა უხდება ჯერჯერობით, რაიც შეძლებას აძლევს სოფელს, რომ მან შეინახოს დაუბრკოლებლივ მათი ოჯახები. სოფელმა, როგორც გადაწყვეტილია, ადგილობრივ ფულს გააწერს თავისუფალ ხალხს. ამის მიხედვით ხალხი ეხლა თავისუფლად ეწერება ჯარში. სხვათა შორის ილაპარაკეს სახელმწიფო ქონებაზე, რომელიც მცხოვრებლებმა გამოიტანეს თუქურმიშის „ციხე უზიდან“. გადაწყდა 20 მაისამდე ჩაბარდეს ყველა უკანვე.

სამტრედია. სამტრედიის რაიონის მუშათა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელმა კომიტეტმა 25 მაისის კრებაზე გამოიტანა შემდეგი რეზოლიუცია: მიეცეს მთავრობას წინადადება არამც და არამც ნებით ამიერ-კავკასიაში შემოჭრაზე ოსმალეთის იმპერიალისტებს ხელი არ მოუწეროს. უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე ბრძოლა და ოსმალოს შემოსევისაგან თავდაცვა. მიეცეს ფართო უფლებები რევოლიუციონურ ორგანოებს და ტრიბუნალებს, რათა ხალხში შიგნით წესიერების აღდგენისათვის და უკვე გამოცხადებულ მობილიზაციის საჩქაროთ ჩატარებისთვის სასტიკ ზომებს მიმართონ და ყველა დეზერტირებისთვის, სამშობლოს და რევოლიუციის მოღალატენისათვის დაუყოვნებლივ შემოიღონ სიკვდილით დასჯა. საეჭვო პირები სამხედრო უწყებებისა და ჯარის უფროსები იქნას გადაყენებული და დასჯილნი“.

სოფ. იანეთი (სამტრედიის რაიონი). 18 მაისს ფრენის დროს აქ ჩამოვარდა აეროპლანი, რომელიც მთლათ დაიმსხვრა. ავიატორი მოკვდა.

დ. ჩოხატაური. აქ ხშირათ ჯარისკაცები უწესოებას ახდენენ. ამ კვირაში ადგილობრივ სამიკიტნოებში ძალზე დათვრენ, რის გამო ადგილობრივი კომიტეტის განკარგულებით აგერ მეოთხე დღეა დუქნები დაკეტილია. უკეთესი იქნება თუ კერძოთ [illegible] გაყიდვას აქ სრულიად [illegible]. ზოგიერთი პირები ამ დროით სარგებლობენ და გირვანქა მჭადს მანეთად და ექვს აბაზათ ყიდიან, რაც ადგილობრივ კომიტეტის მხრით არ უნდა იყოს დაშვებული. ოზურგეთის მიდამოებიდან გადმოხვეწილ ხალხს ამ სიძვირის გამო [illegible] ცხოვრება.

ხუფსა. 24 მაისს დაიჭირეს და ქუთაისის საგუბერნიო ციხეში გაგზავნეს მ. მასხარაიშვილი, რომელიც სადგურის ბაქანზე მთავრობის საწინააღმდეგო აგიტაციას ეწეოდა.

სენაკი. ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების სენაკის განყოფილების გამგეობა კვირას, 2 ივნისს იწვევს საზოგადო კრებას ძმათა სანიკიძეების თეატრის დარბაზში. პირველი კრება არ შესდგა, გამგეობამ საჭიროდ დაინახა კრების გადადება. კრება კანონიერად ჩაითვლება რამდენი წევრიც არ უნდა დაესწროს.

მოვალეობის მსხვერპლნი

კოსტა კვირკელია.

ლახვარივით დაესო ჩემს გულს ამ საუკეთესო მეომრის სიკვდილი...

მე არ ვიცი სად, როგორ და რა პირობებში მოხდა ეგ და არც მსურს ამ უბედურ შემთხვევას ასაწერად შევუდგე. შეიძლება ეგ შემთხვევაც ერთი მრავალთაგანიც იყოს ჩვენი საერთო უბედურებისა. მე აქ მსურს მხოლოდ ისა ვსთქვა, რომ ჩვენმა ჯარმა დაჰკარგა მასში საუკეთესო მებრძოლი, თავდადებული გმირი.

მე მას არ ვიცნობდი. 24 მარტს ბედმა მარგუნა გურულების რაზმით შევბრძოლებოდი მტერს ჩაქვის თავის მაღლობებზე. მე მაშინ გავეცანი მას, მან თავიდანვე მიიპყრო ჩემი ყურადღება... ის შვენება იყო მთელი ლაშქარისა...

ჩვენ მივუახლოვდით ერთ სანგარს, რომელიც დიდ, მაღალ მწვერვალზე იყო გაკეთებული. გვსურდა ალყა შემოგვერტყა. მაგრამ ადგილის მდებარეობა შეუძლებელს ხდიდა. ამ დროს მტერმაც გაიგო ჩვენი მიზანი, საშინელი ტყვიის წვიმა დაგვაყარა. ჩვენც ვუპასუხეთ და ბრძოლამ მკაცრი ხასიათი მიიღო. გადავსწყვიტეთ იერიშით მისვლა და კიდევაც გავიქანით „ურას“ ძახილით. ამ დროს კოსტა კვირკელია და სამი სხვა მზვერავები პირველად შეიჭრენ მტრის სანგარში, მაგრამ გზის სივიწროვემ, საშინელმა ბურუსმა და სხვა მიზეზებმაც ხელი შეგვიშალა დროზე მივშველებოდით მტრის სანგრებში შეჭრილ ამხანაგებს. და როცა მათთვის იქ ყოფნა შეუძლებელი გახდა, ისინი უკან გამობრუნდენ. ამ დროს ერთ მათგანს, კონდრატი ორაგველიძეს, აწ განსვენებულს, მტრის ტყვიამ მკერდი განუგმირა და ისევ სანგარში ჩააჩეხა. კოსტამ რა დაინახა ეს, მარტოდ-მარტო კვლავ გადაეშვა მტრის სანგარში და მძიმედ დაჭრილი ამხანაგი მტრებს ხელიდან გამოსტაცა...

მთელი ბრძოლის მსვლელობის დროს კოსტა მუდამ წინა რიგში იყო და მამაცურად იბრძოდა. მისი სახე რამოდენიმე ადგილას იყო გაკაწრული ტყვიით და ეკალ-ნარით, მაგრამ ის ყველა ამას ყურადღებას არ აქცევდა.

შემდეგ, როცა ჩვენი ლაშქარი დაიშალა და თავის როტებში დაბრუნდა, კოსტაც მივიდა

თავის მეოთხე როტაში მეორე ქართულ პოლკისა და თავის ამხანაგებთან ერთად დღემდის თავისებური სიმამაცით ასრულებდა თავის მოვალეობას სამშობლოსა და რევოლიუციის წინაშე.

და დღეს კი, ეგ საუკეთესო მებრძოლი ცივმა სამარემ უნდა ჩაიკრას გულში და ბრძოლის ცეცხლით ათრთოლებული შეუდრეკელი გული საუკუნოდ მიაყუჩოს...

მე ვსტირი მის დაკარგვას, ვსტირი, რომ ჩვენმა ჯარმა დაჰკარგა ერთი თავისი საუკეთესო მეომარი.

დიახ, ვსტირი და მართლაც სატირალია იმ დროს, როცა მტერი კარზე მოგვდგომია, შემოჭრილა ჩვენს მამულში და სურს, რომ დაფხრიწოს, ფერფლად აქციოს, არა მარტო მოპოებული სისხლით ჩვენი წითელი დროშა, არამედ—მახვილი ჩასცეს თვით ჩვენს ფიზიკურს არსებობასაც კი. აი ამ კრიტიკულ მდგომარეობაში ყოფნის დროს ასეთ გმირთა დაკარგვა მართლაც რომ სამწუხაროა.

მშვიდობით, ბრძოლის ამხანაგო, თავდადებულო მებრძოლო!.. საუკუნო იყოს ხსენება შენი!. ვისაც შენთან ერთად ბრძოლის ცეცხლი განუცდია, ის არასდროს არ დაგივიწყებს!..

პორუჩიკი ს. ურუშაძე.

13 მაისი, 1918 წ.
ბრძოლის ველი.

რუსეთის ამბები

გაზ. „ვპერიოდ"-ის დახურვა. რუს.-სოც.-დემ. ცენტრ. კომიტეტის „ფურცელში" (12 მაისს) შემდეგი სწერია: „დადგენილება გაზ. „ვპერიოდის" დახურვის შესახებ. 10 მაისს რედაქციამ მიიღო შემდეგი დადგენილება: თქვენი გაზეთის მე-79 ნომერში მოთავსებულ წერილის—„გერმანიის ულტიმატუმი"—და აგრეთვე წინა ნომერში მოთავსებულ მთელი რიგი წერილების გამო, რაიც ხალხში შიშიანობას იწვევს, საერთოდ რუსეთის საგანგებო კომისია, კონტრ-რევოლიუციისა და სპეკულიაციის წინააღმდეგ მებრძოლი, თავის მოვალეობათ რაცხს დახუროს თქვენი გაზეთი და საქმე მის შესახებ გადასცეს რევოლიუციონურ ტრიბუნალს". ამის გამო ხსენებული „ფურცელი" სწერს: „ამხანაგო მუშებო, ნუ თუ თქვენ არაფერს იტყვით, რომ ამ საშინელ დღეებში, როცა მტერი არა თუ კარს გვადგია, არამედ სახლშიაც შემოიჭრა, როცა რუსეთის ერთ ნაწილში აღდგენილი თვითმპყრობელობა ველიკოროსიისაკენ მოიწევს. როცა ბოლშევიკები ასრულებენ რა გერმანიის ერთ[illegible] ულტიმატუმს ანუ „სურვილს" ცნობენ უკრაინის სკოროპადსკის მთავრობას როცა ჩვენ შინაური და გარეშე კონტრ-რევოლიუციონური გაერთიანებული ძალების წინაშე ვდგავართ? ნუ თუ ასეთ შემთხვევაში ჩვენი გაზეთი უნდა გაჩუმდეს? ნუ თუ დასაშვებია, რომ დამოუკიდებელ სოციალდემოკრატიულმა სიტყვამ თქვენამდე ვერ მოაღწიოს"?

პეტროგრადის მთელ სამრეწველო რაიონში შიმშილი და შიშიანობაა. პროლეტართა წრეებში აღელვება იზრდება და სასტიკ სახეს იღებს. პეტროგრადის მიდამოში—კოლპინოში პირველი ტყვია უკვე გავარდა და დაიღვარა მუშების სისხლი. ბოლშევიკური მთავრობა დაჰეტიანებულია. ათი ათასობით ქუჩაში გამოსული მშიერი ხალხის მოთხოვნაზე პასუხის გასაცემად წითელი არმიის რაზმი გაგზავნა. აი მოკლეთ ის ცნობები, რის შესახებაც პეტროგრადის ტელეფონი გვაუწყებს:

იჟორის და კოლპინის ქარხნებში მრავალრიცხოვანი მიტინგები გამართეს და გაფიცვა გამოაცხადეს. ქალები და ბავშვები გამოცხადდნენ ადგილობრივი საბჭოს წინ და მოითხოვდნენ პურის ულუფის გადიდებას. წითელ-არმიელებმა ბრბოს ესროლეს და რამდენიმე კაცი დასჭრეს. მუშებმა გადასწყვიტეს არ დაიწყონ მუშაობა, ვიდრე არ იქნება გადიდებული პურის ულუფა. მუშებს მხარს უჭერენ რკინის გზის მოსამსახურენი, რომელნიც გაფიცვით ემუქრებიან.

პეტროგრადში, პუტილოვის ქარხანაში ზინოვიევი და ვოლოდარსკი ამაოდ სცდილობდენ მოეპოვებიათ მუშებში დაკარგული ნდობა. მრავალრიცხოვანმა მიტინგმა მოითხოვა სასურსათო საქმის ახალი ორგანიზაცია, დემოკრატიის შორის სამოქალაქო ომის შეწყვეტა და სოციალისტების და სხვა დემოკრატიული ელემენტების თათბირის მოწყობა. ობუხოვის ქარხანაში თითქმის ერთხმად იქნა გამოტანილი რეზოლიუცია დამფუძნებელ კრების მოწვევის და სამოქალაქო ომის შეწყვეტის შესახებ. ამ შინაარსის რეზოლიუცია მიიღეს არსენალში 14 ხმის წინააღმდეგ. რა პასუხი გასცა ბოლშევიკურმა მთავრობამ? პეტროგრადის საბჭო შეიკრიბა და დაადგინა საგანგებო სასურსათო თათბირი იქნას მოწვეული ზინოვიევის თავმჯდომარეობით. ვოლოდარსკიმ კი წინადადება შეიტანა, რათა ბოლო მოეღოს იმ თავისუფლებას, რომელიც მინიჭებული აქვს პრესასო. მაგრამ ტყვია მხოლოდ მაძღრებს შეაშინებს. ცხოვრების გაკვეთილი ეუბნება პროლეტარიატს, რომ ქვეყანის ამ უბედურ მდგომარეობაში ჩაყენება სამოქალაქო ომის და ბრესტის ზავის შედეგია. ერთ შემთხვევაში შეიძლებოდა რუსეთის გადარჩენა. ეს იქნებოდა დემოკრატიული რუსეთის აღდგენა,

ქაღალდისა და გაზეთის გამოსაცემ სხვა ხარჯების გაძვირების გამო 1 ივნისიდან ჩვენი გაზეთის ცალკე ნომერი, როგორც თფილისში ისე პროვინციაში ეღირება 40 კაპ. თვიურად 9 მანეთი.

მისი განთავისუფლება როგორც გარეშე ისე შინაური დიქტატურისაგან. ამ გზას ადგას პეტროგრადის პროლეტარიატი. მაგრამ უკეთუ ბოლშევიკები სისხლითა და მახვილით ჩააქრობენ მუშათა მასსაში ამ სალ მიმდინარეობას, იმ შემთხვევაში მშიერი ხალხი სიხარულით გაჰყვება რომელიმე სკოროპადსკის, რომელიმე რეაქციონერ ავანტიურისტს, თუ ის მას პურით გამოკვებს. ეს პური კი ამ ჟამათ ნემცების ხელშია, როგორც საუკეთესო საშვალება, რომ დაიმორჩილონ შინაური უთანხმოებით დაღუპული ქვეყანა („ლ.")

მეგრელების საყურადღებოთ

მკითხველებმა კარგათ იციან, რომ სამეგრელოს ერთ ნაწილში მოხდა მარტის ბოლო რიცხვებში მობოლშევიკო ჯარისკაცთა შეიარაღებული გამოსვლა. ეს იყო რევოლიუციონური დემოკრატიისათვის ზურგიდან მახვილის ჩაცემა.

მიზეზები, თუ რამ გამოიწვია ასეთი მუხანათური გამოსვლები, ჩვენ საკმაოთ გვქონდა გარკვეული წინა წერილში სამეგრელოს შესახებ, მკითხველმა ალბათ ისიც იცის, რომ მთავრობამ გაგზავნა წითელი გვარდია მეამბოხეთა წინააღმდეგ და აღდგენილ იქნა რევოლიუციონური წეს რიგი. ჯარისკაცთა ნაწილი თავიანთ სახლებში წავიდა, მეორე ნაწილი სოხუმში გაემგზავრა, რომ იქიდან დაეწყოთ შემოტევა. მაგრამ იქაც დამარცხდენ ჩვენებური „კომუნისტები", უკანასკნელ დამარცხების შემდეგ ბრბოს ნაწილმა იწყო თავის მოყრა ს. სალხინოში, მარტვილის რაიონში, შემდეგ იქიდან საშა გეგეჭკორის მეთაურობით გამაგრებულან ს. გორდში დადიანის სასახლეში, სადაც ახლა ბრძოლა ქუთაისიდან გაგზავნილი რაზმის და მათ შორის არის გამართული. დამაფიქრებელი და შემაძრწუნებელია ის მოვლენაც, რასაც ზუგდიდის მაზრის ზოგიერთ ადგილებში ჰქონია ადგილი; იქითაც უპასუხისმგებლო პირთა მეოხებით ყოფილ ჯარისკაცების გამოსვლები მოუწყვიათ.

ამხანაგებო, მეგრელო მუშებო და გლეხებო! იცოდეთ, რომ დღეს რევოლიუციონური დემოკრატიის წინააღმდეგ მწყობრათ დარაზმულნი არიან—მისი მტრები, შავრაზმელები, ისინი ყოველ ღონეს ხმარობენ, რომ თქვენ მწყობრ რაზმში უთანხმოება შეიტანონ, გათიშონ, [illegible] გაუძლურონ და მერე თავისი ბნელი საქმეები თავისუფლად აკეთონ. მათ განზრახვას და სურვილს ხელს უწყობს თქვენი შვილების, ყოფილი ჯარისკაცების შეუგნებელი გამოსვლა და მით ლახვარს სცემს რევოლიუციონურ შემოქმედებას. ამხ. გლეხებო და მუშებო, იცით თუ არა, რომ დღეს სამშობლო უდიდეს განსაცდელის წინაშე სდგას, რომლის მსგავსი ისტორიას არ ახსოვს. იცით თუ არა, რომ შავმა ძალებმა, შექმნილ პირობებმა ჩვენ ჩამო გვაშორა, ჩვენთან ბრძოლაში გამოწრთობილი დემოკრატია, რომელიც გაიტაცა ბრწყინვალე ლოზუნგებმა და შემცდარი გზა აირჩია. იცით თუ არა, რომ დღეს ჩვენ მარტო დავრჩით, საკუთარი ძალების ამარა, იცით თუ არა, რომ არასოდეს არ ყოფილა ერთსულოვნობა დემოკრატიის საჭირო ისე, როგორც დღეს. ჩვენი ისტორიული მოვალეობაა საქართველოს დამოუკიდებლობა დავიცვათ. თქვენ იცით, რომ ჩვენმა სასიქადულო მებრძოლებმა, მეთაურებმა გადადგეს ისეთი ნაბიჯი, რომლის წინააღმდეგ წინეთ მიდიოდენ. ეს თქვენ ნუ გაგიკვირდებათ. შექმნილ მდგომარეობიდან ერთად ერთი გამოსავალი გზა საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადება იყო, რომ ქართველი ხალხი გადაერჩინათ ოსმალეთის შემოსევის და ფიზიკურ განადგურებისაგან. თქვენ იცით, რომ ჩვენი პარტია საერთო რუსეთის მასშტაბით იცავდა დემოკრატიის ინტერესებს, როცა ეს შესაძლებელი იყო. როცა რუსეთი ანარქიამ მოიცვა და მასთან ყოფნა შეუძლებელი შეიქნა, ჩვენ ამიერ-კავკასიის ფარგლებში შევეცადეთ რევოლიუციის მონაპოვრების შენარჩუნებას და აქ გავამაგრეთ პოზიციები; ახლა კი დემოკრატიის სურვილების წინააღმდეგ ამიერ-კავკასიის მთლიანობაც დაირღვა და აუცილებელი შეიქნა საქართველოს დამოუკიდებლათ გამოცხადება. თქვენ გაითვალისწინეთ ყველაფერი ეს და მთელი ძალ-ღონით შეებრძოლეთ ანარქიას და მის წარმომშობ მიზეზებს, ღრმათ გწამდეთ, რომ თქვენი ინტერესებისათვის ცეცხლ-კოცონებში ნამყოფი ხალხი არასოდეს არ გააკეთებს ისეთ საქმეს, რომელიც თქვენი ინტერესების დაცვისაკენ არ იყოს მიმართული. დაარწმუნეთ თქვენი შვილები, ძმები და მეზობლები იმაში, რომ ისინი შეუგნებლათ საკუთარ ყელს საკუთარი ხელით იჭრიან. თქვენი ვალია ახლად შემდგარ რევოლიუციონურ საქართველოს მთავრობას ამოუდგეთ გვერდში და მას ყოველგვარი დახმარება აღმოუჩინოთ. ერთობა, მთლიანობის დაცვა და შინაური მშვიდობიანობა, აი საითკენ უნდა იყოს თქვენი გულის ყური მიპყრობილი.

ანხანი.

აგრარული რეფორმა
(ცირკულიარი)

მოსალოდნელია ხილეულობის, ვენახის და სხვა ძვირფასი კულტურის განადგურება მაშინ, როცა კერძო მფლობელობიდან ისინი გადადის საადგილ-მამულო კომიტეტის მფლობელობაში, ამიტომ საჭიროდ მიმაჩნია აგრარული რეფორმის ცხოვრებაში გამტარებელ ორგანოებს მივსცე შემდეგი განმარტება:

ის ჩამოსართმევი მამულები, რომლებზედაც მოშენებულია ვენახი, ანუ სხვა, როცა გადავა საადგილ მამულო კომიტეტის მხედველობაში, სპეციალისტების ნაკლებობისა გამო, აგრეთვე წამალის შესაძენი და მუშების დასაქირავებლად საშვალების უქონლობისა გამო, შეიძლება დარჩეს მიმდინარე წელში დაუმუშავებლად და უწამლოდ, მით უმეტეს, კომიტეტებს არა აქვთ დრო ეს მოაწესრიგონ, რადგანაც მამულების მიღება და გაცხარებული მუშაობა ერთ და იმავე დროს წარმოებს. ამიტომ, როცა სამ. საად.-მამ. კომიტ. მიიღებენ მამულებს, მაშინათვე უნდა გამოარკვიონ: იყო თუ არა ამ მამულზე გლეხის მიერ განსაზღვრულ პირობებში (მიწის მფლობელი აძლევს მოსავლის ნაწილს) გაშენებული ბაღი? იმ შემთხვევაში, თუ ზემოთ დასახელებულ პირობებში აღმოჩნდება ბაღი გაშენებული, საადგილ მამულო კომიტეტებმა უნდა გამოარკვიონ, შეიძლება თუ არა ბაღის დაცვა თუ ის დროებით სარგებლობაში გლეხს დარჩა. და თუ კი აღმოჩნდა. რომ ხსენებულ გლეხთ არ მოეპოვებათ წამალი და საჭირო ინვენტარი, მაშინ კომიტეტებმა უნდა დაუტოვონ ასეთი მიწები მემამულეებს მიმდინარე წელში და ხელწერილი ჩამოართვან, რომ შესაფერათ მოუარონ და აძლიონ საიჯარო გადასახადი საადგილ-მამულო კომიტეტებს მოსავლის და სხვა ადგილობრივი პირობების მიხედვით. ამ მოიჯარადრეებს, როგორც მემამულეებს, ისე გლეხებს კომიტეტებმა სასტიკი თვალ ყური უნდა ადევნონ, რომ თავიანთი მოვალეობა კულტურულ მცენარეების მოვლის შესახებ ღირსეულათ შეასრულონ.

რაც შეეხება იმ საკონფისკაციო მამულებს, რომლებიც მუშავდებოდა მემამულეების საკუთარი ხარჯით, ანუ დაქირავებული შრომით, უნდა მიიღონ მხედველობაში კომიტეტებმა შემდეგი: 5 მაისის 1918 წლის კანონი ნებას აძლევს კომიტეტებს სოფლის მეურნეობა რომ არ დაეცეს და ის იდგეს შესაფერ დონეზე, დაუტოვონ წინანდელ მიწის მფლობელებს. ვინაიდან კერძო მფლობელების მიერ გაშენებული ბაღები თვისებებით წარმოადგენს დიდს ღირებულებას და მათი დაცვა აუცილებლათ თხოულობს, რომ ისეთი ბაღები არ ნაწილდებოდეს სოფლელთა შორის, ანუ არ იქნას მოჭრილი ნაწილი, დარჩეს მის მფლობელის ხელში საიჯარო გადასახდის დაწესებით, რომელიც უნდა გადაიხადოს მფლობელმა ნორმაზე მეტ მიწაში, მოსავლის აკრეფამდე, როგორც ეს მოხსენებულია 10 მარტის 1918 წ. ინსტრუქციაში.

სამიწათ-მოქმედო მინისტრი ნ. ხომერიკი.

მცირე განმარტება

ჩემს წინააღმდეგ წამოყენებულია ბრალდება: 1) რომ მე არ მივიღე ზომები ქ. ოზურგეთის გასამაგრებლათ და 2) რომ გასაჭირის დროს მივატოვე ამრჩევლები და გავიქეცი ქალაქიდან. როცა „ერთობა"-მ დასაგმობათ აღიარა ჩემი მოქმედება, მე მაშინვე წერილობითი განცხადებით მივმართე გურიის ცენტრალურ კომიტეტის პრეზიდიუმს, რომლის მუდმივი კონტროლის ქვეშ ვეწოდი ჩემს შრომას, რომ მას გავენთავისუფლებინე ყველა იმ თანამდებობიდან, რომელიც დაკისრებული მქონდა მისგან. პრეზიდიუმმა საქმე გამოძიებას გადასცა, მე კი ნდობა გამომიცხადა და წინადადება მომცა ყველა დაწესებულებაში და თანამდებობაზე დავრჩენილიყავი. თითქმის ასეთივე დადგენილება მიიღო ოზურგეთის ქალაქის საბჭომ და მისმა მთელმა შემადგენლობამ თავს იდვა ჩემს წინააღმდეგ წამოყენებულ ბრალდებათა პასუხის გება, თუ ასეთის ალაგი ექნებოდა. ყველა ამის შემდეგ მე ვსთხოვ მკითხველს ყურადღებით მოისმინოს ჩემი შემდეგი განმარტება.

1) მე ყოველ ზომას ვიღებდი გურიის და კერძოთ ოზურგეთის დასაცავათ. ბათუმის დაცემაზე დიდი ხნით ადრე, ჩემი წინადადებით შესდგა „რევოლიუციისა და სამშობლოს დამცველი გურიის კომიტეტი", რომელმაც საზღვრების დასაცავათ და გასამაგრებლათ შეაყენა სამხედრო შტაბი და მის მეთაურათ და შეიარაღებული ძალების ხელმძღვანელათ მოიწვია ცნობილი მეომარი პოლკ. ვიქტ. ინწკირველი. ამასთანავე განსაკუთრებული დელეგაცია იქნა გაგზავნილი მთავრობასთან ბათუმის შტაბში, რომ მას თავის სამოქმედო ფარგლებში მოვექციეთ და დაუყონებლივ გამოეგზავნა ჩვენთვის საჭირო საომარი მასალა.

მალე ოზურგეთში მოვიდა მეოთხე პოლკის უფროსი პოდპოლკოვნიკი ს. წერეთელი თავისი შტაბით და სამხედრო განკარგულების თანახმათ ჩაიბარა გარნიზონის უფროსობა და მთელი ძალა-უფლება საზღვრების დაცვის საქმეში. ამიერიდან თავდაცვის კომიტეტი და ყველა ორგანიზაციები, მათ შორის ქალაქის თვითმართველობაც, დაექვემდებარა წერეთლის სამხედრო შტაბს და უწევდა მას ყოველგვარ დახმარებას, რაც თავდაცვის კომიტეტმა განსაკუთრებული განცხადებით აუწყა საზოგადოებას მეორე დღესვე.

თუ მიუხედავათ ამისა ქალაქი მტერმა აიღო, ამაში, მგონია ქალაქის თავს ბრალი არ უნდა ქონდეს.

2) ბრალდება ეხება ჩემგან ოზურგეთის დატოვებას. საქმე ასე იყო: როცა მივიღეთ ამბავი ოზურგეთს მტერი შემოადგაო, მაშინ საბჭოს თავმჯდომარე ერისთავიც ჩემთან იყო, მაგრამ არ გვჯეროდა. მან სთქვა: ეს ალბათ ისეთი შემოტევაა, ამას წინათ რომ გოგიეთიდან მოგვატყუილესო. მაგრამ როცა ზარბაზნების გრიალი მოისმა, მაშინ საფრთხე უეჭველი შეიქნა. ვერც კი მოასწრეს ზოგი თადარიგის მიღება, რომ ზარბაზნების გრიალი და ტყვიისმფრქვევლების ზუზუნი შიგ ბაზარში შემოიჭრა. ყველა გარბოდა, ვინ საითაც მოასწრებდა. მთელს სარჩო საბადებელს, ქონებას, მტრის ანაბარა ტოვებდენ. ვის შეეძლო ამ მიხლვავებული ხალხისთვის ეთქვა: არ წახვიდეთ, ნუ გეშინიათო, ასეთს საზარელ სურათის და ზარბაზნების გრიალს მე ველარ გაუძელი, ამიტყდა გულის ძგერა (сердечные припадки) მეორე მხრივ მომაკვდავი ოჯახობა (ექიმი ერისთავიც მის სანახავათ იყო ჩემსას) და ხუთი წვრილი ბავშვები და ქალები, რომელიც განზრახ არ გავიყვანე ქალაქიდან, რომ „პანიკა" არ გამომეწვია,— იმ წუთში ჩემთან იყვნენ ამ პირობებში მყოფი მე მიმიყვანეს შტაბში. იქ განუცხადე ამხანაგებს შექმნილ მდგომარეობაში ჩემი გამოუსადეგრობა და მათი დასტურით გამიყვანეს ქალაქიდან. გავედით თითო საცვლის ამარა, სხვა ყოველივე მტერს ჩაუვარდა ხელში. მე გადავსწყვიტე თბილისში წასვლა, რომ იქიდან მიმეწვდინა საჭირო დახმარება ოზურგეთისათვის. თფილისს მივაღწიე 10 აპრილს საღამოს, სადაც საჭირო ცნობა მივაწოდე აღმასრულებელ კომიტეტს და მთავრობას. აქ გავიგე თითქოს ოზურგეთიდან ჯარი გაერეკათ ექადიისაკენ. ამავე დღეს გამოცხადდა დროებითი ზავი და მარწმუნებდენ ოზურგეთის საზღვრები მალე დაიცლებაო. ამის მოლოდინში მე 11 აპრილს წარუდგინე მთავრობას მოხსენება იმ ზომათა შესახებ, რომელთა დაუყონებლივ განხორციელებას საჭიროთ ვსცნობდით დაქცეული ოზურგეთის და გურიის აღსადგენათ. მთავრობა შემპირდა ამ ზომათა განხორციელებას. ყოველივე ეს ვაცნობე ამხანაგებს ჩოხატაურში და ლანჩხუთში და ვსთხოვდი მოეწოდებიათ ჩემთვის ცნობები, თუ რა მდგომარეობაშია ოზურგეთი და რა ზომებია საჭირო მათის აზრით გურიისთვის. ლანჩხუთიდან მაცნობეს: ოზურგეთი თათრის ჯარს არ დაუცლიაო. 3 მაისს მე კიდევ წარუდგინე ა. ჩხენკელს სამი მოხსენება ზოგი ზომების შესახებ და შინაგან საქმეთა მინისტრის განკარგულების თანახმათ 6 მაისიდან გავემგზავრე ლანჩხუთში, სადაც სამაზრო ორგანიზაციები განაგრძობენ მუშაობას, რომ იქიდან მოგვეწყო ოზურგეთში დაბრუნება. ამის შემდეგ რა მოხდა, ის სხვა დროისთვის იყოს.

ჩემი დასკვნები შემდეგია:

1) ქალ. ოზურგეთისა და მთელი გურიის საზღვრების დაცვის საქმე ქონდა ჯადაცემული (განსაკუთრებით 2 აპრილიდან) სამხედრო მთავრობას, რომლის მოვალეობას შეადგენდა ყოველნაირი განკარგულების მოხდენა, რაც კი ამ დაცვას შეეხებოდა.

2) მე, როგორც ქალაქის თავმა—და სამაზრო აღმ. კომიტ. თავმჯდომარემ, ადგილობრივ რევოლიუციონურ ორგანიზაციებთან ერთათ ყოველი ზომა მივიღე, რომ ამეცდინა ოზურგეთისთვის ეს განადგურება, მაგრამ ჩემგან დამოუკიდებელ მიზეზთა გამო ეს ვერ შევსძელი.

3) მე გამიყვანეს ქალაქიდან ღამის 9 ნახ. საათზე ამხანაგების ნებართვით და დასტურით. ხოლო დანარჩენი ამხანაგები—მათ შორის ჩემი მოადგილე—გამგეობის წევრი და ხმოსნები იქ დარჩენ და ბრძოლის ველზე იმყოფებოდენ უკანასკნელ შესაძლებლობამდე. ქ. ოზურგეთში დარჩენილმა დ. ერისთავმა ვერ შესძლო პიროვნების ხელშეუხებლობის დაცვა, ალბათ მცხოვრებთა იქ არ ყოფნის გამო, რაც მტკიცდება კალანდარიშვილების, ჟორჟოლიანების და სხვათა მკვლელობით, და რაც ერთხელ კიდევ ამტკიცებს იმას, რომ თვითმართველობის დარჩენა ქალაქში მაშინ არის მიზანშეწონილი, როცა იქ მცხოვრებთა საგრძნობი ნაწილი მაინც რჩება.

4) მე ერთი წუთიც არ გამიცდენია, რომ არ გამომეყენებიოს ის ჩემი ამრჩევლების ინტერესების დასაცავათ. მხოლოდ იმ პოზიციიდან, საიდანაც მე შემეძლო მათდა სასარგებლოთ შრომა.

ზემოხსენებულ პირობებში თუ მე დავრჩებოდი ოზურგეთში მხოლოდ იმიტომ, რომ „ლამაზათ" მაგრამ უმიზნოთ მომკვდარვიყავი—მაგრამ ვინც ასე არ იქცევა, განა ყველა ის დამნაშავეა?

დეე ამ განმარტების შემდეგ მკითხველმა თვით გასაჯოს ჩემი დანაშაული.

პატივისცემით ვიქტორ ბ. ღლონტი.

გორის რაიონის სახალხო მასწავლებელთა საყურადღებოთ

გორის ფილიალ განყოფილების სახალხო მასწავლებელთა კავშირის გამგეობა, თანახმად საზოგადო კრების გადაწყვეტილებისა, სთხოვს თავის რაიონის სკოლების გამგეს, ან მათი თანამდებობის ამსრულებლებს, რაც შეიძლება მოკლე ხანში გამოუგზავნონ გამგეობას წერილობითი პასუხი შემდეგ კითხვებზე:

1) სად იმყოფება სკოლა და რამდენ კლასიდან ან განყოფილებიდან შესდგება?

2) რამდენი მოწაფე ირიცხებოდა სწავლის დაწყების და გათავების დროს?

3) თუ შემცირდა რიცხვი მოწაფეებისა, რა მიზეზით?

4) როდის დაიწყო სწავლა და როდის გათავდა?

5) თუ თავის დროზე არ დაწყებულა, ან არ გათავებულა სწავლა, რა იყო მიზეზი?

6) რამდენად ნორმალურად მიმდინარეობდა სწავლა წლის განმავლობაში?

7) თუ არ იყო ნორმალური სწავლა, რა იყო მიზეზი?

8) თქვენი აზრი იმის შესახებ, თუ რა საშუალებით შეიძლება ამ მიზეზების მოსპობა?

9) სკოლის აუცილებელი საჭიროებანი.

10) მასწავლებლების შემადგენლობა: რიცხვი და ვინაობა.

11) სად დაუმთავრებია სწავლა და რამდენი ხანია მასწავლებლად საზოგადოთ და კერძოდ მაგ. სასწავლებელში?

12) იმყოფებიან თუ არა ყველა მასწავლებლები კავშირის წევრად და თუ არა, რა მიზეზით?

გამგეობის თავმჯდომარე პ. ჯაფარიძე.
მდივანი ანა პარკაძისა.

სოც.-დემ. პარტიაში

ბათუმელი ამხანაგების საყურადღებოთ.

ამხანაგებო! 26 მაისს დ. სამტრედიაში მოხდა ბათუმის ს.-დ. კომიტეტის კრება, რომელზედაც სხვათა შორის არჩეულ იქნა სამი პირისაგან სარევიზიო კომისია. მას დაევალა მოახდინოს კომიტეტის რევიზია და მოხსენება გაუკეთოს მოწვეულ სარაიონოთაშორისო კონფერენციას, რომელიც მოწვეულ უნდა იქნას, რაც შეიძლება დაჩქარებით. კრებაზედვე გამოირკვა, რომ რაიონულ კოლექტივებს ჯერ კიდევ არ ჩაუბარებიათ ქალაქის ცენტრალურ კომიტეტისთვის. ამიტომ სარევიზიო კომისია გთხოვთ კოლექტ. წარმომადგენლებს, რაც შეიძლება დაჩქარებით ჩააბაროთ ეს ანგარიშები კომიტეტის თავმჯდომარეს ამხ. ილ. შატილოვს (ქ. ქუთაისი, გენერლის ქ., სკოლის შენობაში), რომ ჩვენც საშუალება მოგვეცეს კომიტეტის ყველა საქმეთა და ანგარიშთა რევიზია დაჩქარებით მოვახდინოთ.

კომისიის წევრები: ზ. ქ. შატილოვისა, ვანო ჟუჟიკაშვილი, ბიქტორ ცენტერაძე.

დ. სამტრედია. 23 მაისს შედგა კოლექტივის კრება. მომენტის შესახებ ვრცელი მოხსენება გააკეთა თავმჯდომარე გ. ლუნდუამ. შემდეგ სხდომამ შეეხო არსებითად დღევანდელ მომენტისა და თავდაცვის კითხვას. კრებას აუცილებელ საჭიროთ მიაჩნია მოწვეულ იქმნას მიტინგები, რომ მოუწოდონ ხალხს არ დაეცეს სულით, გამხნევდეს და შიშიანობის გამო ბარგის აკვრას თავი გაანებონ, რადგან გაქცევით და სარჩო-საბადებლის მიტოვებით უარეს გასაჭირში ჩავარდებიან. კრება აგრეთვე ადგენს თვალყური ადევნონ, რათა არ იქნას არც ერთი ტყვია უმიზნოთ გასროლილი. უნდა დაისაჯოს ყველა ის, ვინც დაარღვევს წესიერებას თოფის გასროლით და სხვ..

ლ. ლევანიძე.

მუშათა შორის

თფილისი. 25 მაისს გაიმართა ბოზარჯიანცის ფაბრიკის მუშათა კრება. ამხანაგმა შ. კლიმიაშვილმა და ე. მახვილაძისამ გააკეთეს მოხსენება მიმდინარე მომენტზე. მუშებმა დიდი ყურადღებით მოუსმინეს მოხსენება და მრავალი შეკითხვები მისცეს მომხსენებლებს, როგორც პოლიტიკური ისე პროფესიონალური ხასიათის. მომხსენებლებმა დამაკმაყოფილებელი პასუხი მისცენ შეკითხვებზე და ურჩიეს მუშებს პროფესიონალური ხასიათის კითხვები გადაეცათ პროფესიონალური კავშირისთვის გადასაწყვეტათ. გამოირკვა, რომ პროფესიონალურ კავშირს ვერ მიუქცევია დროზე ყურადღება მუშების მიერ აღძრულ კითხვებისათვის და ამიტომ სთხოვეს მომხსენებლებს ამ კითხვების პროფესიონალური კავშირში დაყენება, რაზედაც თანხმობა მიიღეს და კმაყოფილი დაიშალნენ.

კა—ძე.

ჯარისკაცთა წერილები

ნება გვიბოძეთ თქვენი გაზეთის საშუალებით ულრმესი მადლობა გამოუცხადოთ ქუთაისში მუშათა საბჭოსთან არსებულ ქალთა ინტერ-პარტიულ ბიუროს, რომელმაც მოგვიგონა ჩვენ, პოზიციაზე მყოფი მე 2 პოლკის მე 7 როტის მებრძოლი ჯარის-კაცები. ჩვენ მათი გამოგზავნილი სააღდგომო საჩუქრები მივიღეთ გვიან, მაგრამ იმ საჩუქრის წილებამ კარგი შთაბეჭდილება იქონია ჩვენ ჯარის-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კაცებში, რადგანაც წინეთ ჯარის-კაცები ნაკლებათ აგონდებოდათ. მადლობას ვ ძღვნით იმ დებს, რომლებმაც მონაწილეობა მ იღეს ჩვენს დახმარებაში, ჩვენგანაც ი უდი გქ ნდეთ. მტერს სამშობლო არ დავუთმოთ და უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე ვიბრძოლებთ მის დასაცავად.

მეშვიდე როტამ, რომელშიაც ითვლება 340 კაცი, მიიღო თქვენი გამოგზავნილი 278 კოლოფი პაპიროსი, სპიჩკა—250 კოლოფი და კვერცხი 258 ცალი.

ამხანაგების დავალებით მეშვიდე როტის მწერალი ვასო ურუშაძე.

მეშვიდე როტის ფელდფებელი

პ. ფირცხალაიშვილი.

პროვინცია

რაჭის ამბები. წარსულ ზაფხულში სამაზრო სასურსათო კომიტეტმა უმოქმედობა გამოიჩინა. ამიტომ რაჭაში ახლა ნამდვილი შიმშილობაა და რაჭველები დიდ გაჭირვებას განიცდიან. კომიტეტის უმოქმედობა იმაში მდგომარეობს, რომ კავკაველ ოსებს აწყენინეს და იმათაც გაჯავრებულებმა ონში შემოსატანი სიმინდი ზემო სოფლებს: ღებს, ჭიორას და გლოლას მიყიდეს. თუ ახლა ქვემო სოფლებში უკიდურეს შიმშილობას განიცდიან, სამაგიეროთ, ზემო სოფლებმა ჭირნახულისაგან არაყი გამოხადეს და შიგ იხრჩობიან. მაგრამ საქმე ამაშიაც არ არის. მათ ბევრი სიმინდი აქვთ დაგროვებული და შეიძ მანეთად და სამ აბაზათ ნაყიდ სიმინდს ოთხ თუმნად მყიდიან ფუთს. ღარიბი ხალხის გაჭირვება აუწერელია, შველა არსაიდან სჩანს. თუ ასე გაგრძელდა, ხალხის მდგომარეობა, ვინ იცის რა შედეგი მოჰყვება.

დაბრუნებულმა ჯარისკაცებმა ბევრი იარაღი მოიტანეს, უამისოდაც აფორიაქებული სოფლის ცხოვრება უფრო აფორიაქდა. უმიზნოთ, სულელური ყანის მოკვლისათვის ყოველ სოფელში განუწყვეტელი სროლაა. ასე ულმობლად და უსინდისოდ ფლანგავენ ხალხის ქონებას. ისიც იმისთანა დროს, როდესაც გურიაში მტერი შემოიჭრა. იმის ნაცვლად, რომ რაჭველი ყმაწვილები იქ მიეშველონ აქ, ჩიხებზე ნადირობენ: რა გვეწყობა. ძლიერ კარგი იქნება მთავრობამ ზომები მიიღოს იარაღის შესახებ, თორემ წორა მარა სროლას მეტრაც უბედურებაც მოჰყვა. ხოტევს, ჯვარისას, ზუდალს და ზვარეთს. ეხლაც რომ არ ყურ, ყაჩაღობა უკვე დაიწყო. გაცარცვეს მგზავრები წესსა და [illegible] „საკოდორში", [illegible] „საკოდორის" [illegible] და სასტიკ გამოძიება მოითხოვს.

ამას წინად აქ დაატუსაღეს ცნობილი ყაჩაღი დარისპანა დავუშვილი, ბრალდებოდა ლურშევში მგზავრებზე თავდასხმა. გამოიქცა კიდევაც დანაშაულში.

ხალხის ერთი არჩეულთაგანი.

აკეთი (გურია). ოზურგეთის დაცემის შემდეგ ამ საზოგადოებაში ყველაზე უფრო მრავალ რიცხოვანნი ლტოლვილებმა მოიყარა თავი. არის ისეთი ოჯახი, სადაც 80 ხიზანია, მდგომარეობა საშინელია. ისედაც შიმშილობის შიშით ... იყო მოსული და ამას ზედ დაერთო ეს არა ჩვეულებრივი მდგომარეობა. ერთად ერთი იმედი, სადაც სიმინდი იშოვებოდა, ეს იყო საჩხერეს და აქ კი ქვემო გურია და ნიგოითის რაიონი. საჩხერეში სიმინდი გამოილია, ქვემო გურიაში მტერი შემოიჭრა, ნიგოითის რაიონში თვითონ შიმშილობას განიცდიან. გული გიკვდება ადამიანს, როდესაც ხედავ, როგორც აკეთიდან, ისე სხვა სოფლებიდან ნიგოითის [illegible]ში, სადაც კარგა ხანია დაარსებული კოოპერატიული სასადილო და აქ იყრის თავს სასიმინდოთვის ჩამოსულები. ისინი ეძებენ თითო-ოროლა ფუთ სიმინდს, რომ ზურგით წაიღონ 20—25 ვერსზე და ასე გაწამებით გამოჰკვებონ თავიანთი ცოლშვილი. ასეთი გაჭირვება, რა თქმა უნდა, სულიერათ სცემს ხალხს. ამ დროს არ სძინავთ ზოგიერთ-პროვოკატორებს და უწიგნო თავისი შხამით მოწამლონ ადამიანის გონება. შეშინებული ხალხი შორის ვერ იჩენება და ძალა-უნებურათ ვარდება პროვოკაციის კლანჭებში და ხშირათ საზოგადოების საქმე იმათ ჩუარდებათ ხელში, ვინც აშკარა ეგოისტურ მოღალატე საზოგადო ინტერესებს. ჩვენი ორგანიზაციები მოქმედება დროვებით ყოველგან შეფერხდა, მაგრამ შესაძლებელი არის ჩვენი მოწინავე ამხანაგების ენერგიული მუშაობით ხალხის სულიერი გარემო შეიმაგრდება. თედუკა.

ხოფ გომიშალაძე (ქუთ. მაზრა). მთავრობის დაკარგვამ ხალხი გამოაფხიზლა. იმ ჯარისკაცებს, რომლებსაც არ სჯეროდათ ბრძოლის ვერის მისტოვება და შინ წამოსვლა ომის გათავება არ იყო, ღიად გაიძახიან: „ნეტა წელს წელი გამარჯვებისათვის ბრძოლის ველზე, შინ მაინც არ მივდიოდით მტერიო". ბევრმა ... ხმამაღლა ... ყოველი ... ჯარის ... ზოგი ... თქვა. შინ დაინგრევა მშვიდობიან, როგორც თავიანთ ყანებში, ისე ომში მყოფნი. თევზა

კარგა ხანია დაიწყო, ამ ერთ კვირაში მოთავდება მთაში. სანოვაგეს შოვნა გასაჭირია. ქალაქის ნაწარმოებს კარგა ხანია გამოეთხოვა სოფელი. სოფლის ნაწარმოები ერთი ასათ ფასობს. ყველაზე მეტი გასაჭირი სოფლის უსიმინდობაა. 25—30 მანეთს აფასებს ფუთს, თუ ვინმეს აქვს. თან არც ყიდის ჯერ. ამან აიძულა სასურსათო კომიტეტი ენერგიულათ მოეკიდა ხელი საქმისთვის, რომ ცოტათი მაინც დაეკმაყოფილებია ომში მყოფ ჯარისკაცების ცოლ შვილი. მკითხავებს კარგი გასავალი აქვთ. ახალი სტილის შემოღებას ცუდის თვალით შეხვდენ და ყოველივე უბედურებას მას აბრალებენ. ამიერ კავკასიის დამოუკიდებლობის გამოცხადებას ჩვეულებრივათ შეხვდენ, რუსეთზე დიდს იმედებს არ ამყარებენ.

ამ ერთი თვის წინათ გაძარცვეს ამ სოფლის კოოპერატივი, დამნაშავენი დღესაც აღმოუჩენელია. ქვაყუდელი.

ხვარბეთი. (გურია). 10 აპრილს, როდესაც ოსმალებთან ცხარე ბრძოლა სწარმოებდა, საღამოს დაბრუნებულმა გამოპარულმა ჯარისკაცებმა გასტეხეს კოოპერატივი „სიფხიზლე", რამაც დიდი უსიამოვნება გამოიწვია. შეშინებულმა საზოგადოებამ გადასწყვიტა, რაც საქონელი იყო შიგ გაეცათ წევრებზე ნისიათ და წარმოება შეეჩერებიათ. ასეც მოიქცენ, მაგრამ როცა გასცეს ნისია—6867 მ. შემდეგ მოუსწრო სარევიზიო კომისიამ და ზოგიერთმა წევრებმა დაგმეს ეს მოქმედება და განუცხადეს წევრებს ნისიათ წაღებული ფულები დაებრუნებიათ. აგრეთვე დანიშნეს გამომძიებელი კომისია ნესტორ თოიძე, გიტო გობრონიძე და ანთიმოს კოსტავა, რომლებმაც გასწიეს შრომა და ქურდები აღმოაჩინეს. რამდენიმე საქონელიც. დამნაშავენი აღმოჩნდა: გერონტი ჩავლეშვილი, ორი მიმინოიშვილი და ერთიც ჩხაიძე. ესენი არიან მიქელ-გაბრიელის საზოგადოების მცხოვრებნი. მათ აღმოაჩნდათ საქონელი 755 მ. 53 კ. ეს ვაჟბატონები გადაეცა საშველო რევოლიუციონურ ტრიბუნალს. შემდეგ საზოგადოებამ დაავალა სარევიზიო კომისიას რევიზიის გაკეთება, გააკეთეს რევიზია და აღმოჩნდა დუქანში შემდეგი.

აქტივი:

საქონელი ნაყიდობითი ფასებით .	10406—29
სიმინდისათვის ფული გაგზავნილი	6664—00
კავკასიის და ნაქალაქის კავშირში	2450—00
ნისია გაცემული	6433—70
ინვენტარი	1507—19
ფული კასაში	6867—72
მოპარული საქონელი მობრუნებული	755—53

პასივი:

სესხი პროცენტიანი . . .	22013—20
პროცენტები გადასახადი . .	1294—05
საწევრო და პაიები . . .	3931—00
მოგება 1916—1917 წლების .	6202—81
მოსამსახურეების და დუქნის ქირა	1140—90
ჯამი .	34581—96
„ოზოროტი" იანვრიდან 7 მაისამ.	21027—60
მოსაგები	3658—52
ხარჯები გასული . . .	2327—96
უნდა იყვეს წმინდა მოსაგები .	1330—56
მხოლოდ აკლია გაქურდვის შემდეგ კოოპერატივს	575—03

სარევიზიო კომისიის წევრი ბ. თოიძე.

წერილი რედაქციის მიმართ

(თელავის მე-8 პოლკის შესახებ).

ნათქვამია: მართლის მთქმელს ცხენი შეკაზმული უნდა ჰყავდესო.

თურმე ზოგიერთების აზრით არ გაქვს უფლება სთქვა და დასწერო ის, რაც საკუთარი თვალით ნახე და გაიგე, ან ვინმე გააფრთხილე და გააკრიტიკე ამა თუ იმ უკუღმართობაზე თუ ეს მოიმოქმედე, მაშინ მშვიდობით... ასე წოვედდა მე-8 პოლკის ზოგიერთ ოფიცრებსაც; მათ აავსეს გაზეთების ფურცლები თავიანთი უშნო ფილოსოფიით ჩემი პატარა კორესპონდენციის გამო, რომელიც იყო „ერთობის" № 92-ში, სადაც ლაპარაკი იყო მე 8 პოლკელების ქეიფზე, იმ ჯარისკაცებზე, რომლებიც გახულიგანდენ და ამის გამო იარაღი იქნა აყრილი და დღეს აშკარათ იმუქრებიან და 15 აპრილს მორიგე ოფიცრის თავის პოსტზე არ ყოფნაზე. ამას გაუწიწმატებია ბ. პოდპორ. მძინარიშვილი და მისი ამყოლ-დამყოლნი, რომლებმაც მოათავსეს ორ გაზეთში ერთი და იგივე წერილი „ერთობის" № 96-ში და „სახალხო საქმის" № 233-ში, რომლითაც ხელებს აფარებენ ზემოხსენებულ მომხდარ ფაქტს! ხელის დაფარება მომხდარ ფაქტებზე უადგილოა და შეუსაბამო მინდა შეგეკითხოთ: სად ბრძანდებოდით თქვენ ან თქვენი მორიგე ოფიცერი იმ დროს, როდესაც მე, გარეშე პირი, დავდიოდი მე-8 პოლკის ყაზარმებში, სადაც ამის უფლება არ მქონდა და არ მომთხოვეთ პასუხი თუ რა მინდოდა ვიყავი; პირიქით, ვეძებდი მორიგე ოფიცერს და ვერ ვიპოვე, რომელსაც დაადასტურებს თქვენივე ერთ ერთი ოფიცერთაგანი. აგრეთვე შემიძლია ისიც დაგიმტკიცოთ, რომ არც უკითხოთ ჩამოვსულვარ მე-8 პოლკის ყაზარმაში.

პოდპორ. მძინარაშვილი სწერს, რომ ზემოხსენებულ ამბავზე უნდება ლაპარაკი და ამბობს: ავუქოსებსთანა ხალხი ხშირათ მოიტოვებთ სარგებლობენ ასეთ მოვლენით, ეს პროვოკაციაა, რომელსაც მიზნათ აქვს მტრობა, შური დასთესოს წითელ გვარდიელთა და რეგულიარულ ჯარს შორისო.

უკაცრავათ ბატონებო, რომ თქვენ ვერ გაიგეთ ან არ გინდათ გაიგოთ თუ რას ვამბობდი ჩემს წერილში, ვისას და საით ვაქცევდი მათ ყურადღებას, მაგრამ თქვენ ხომ, როგორც თქვენი წერილიდან სჩანს, ეს არ გესიამოვნებათ და არც საჭიროა იმ ნაკლზე ლაპარაკი, რომელზედაც მე მქონდა წერილი მოთავსებული? ერთი მიგიხარით ბ ნო მძინარაშვილო, რადა თქვენთვის არის დაფარული ის მუქარა, რომელიც აშკარაა მთელი თელავის და მის მაზრისთვის, მათ მიერ ვისაც ხსენებულ პოლკში იარაღი აჰყარეს და დამალეს? რამდენი მათგანია დღეს მერვე პოლკში? რომელზედაც თქვენ თითონ... მაგრამ კმარა ჯერ. თქვენ არც ის გინდათ გაიგოთ და ყურადღება მიაქციოთ, რომ 14 აპრილს ბინდისას კურდღელაურისაკენ ეტლს მიაქროლებდენ გარმონით მერვე პოლკის რამდენიმე ჯარისკაცი და 15 აპრილს თელავში ერთი რიგი რიყისაკენ მიქეიფობდენ ეტლით, გარმონით და მეორე რიგი ბულვართან დაფარფატებდენ მთვრალი ჯარისკაცები, რომლის სურათმაც დიდი დაფიქრება და შიშიში გამოიწვია თვით ზოგ წოწინავეებში, რომლებსაც თვალწინ წარმოუდგათ ძველი მერვე პოლკელები და ამობდენ: ასე დაიწყო ამას წინათაცაო და სხვა. აი ყველა ეს ფაქტია და ჩემი წერილიც აქეთ ახედებდა იმათ, ვისაც შეეძლო ამის მოგვარება და თქვენ კი ბოროტ განზრახვათ მონათლეთ ეს, პროვოკაცია დაუძახეთ ამას?

ბ. პოდპორ. მძინარაშვილო, ერთი გულახდილათ მიპასუხეთ: ამა თუ იმ არა სასიამოვნო მოვლენის გამოაშკარავება და სასჭიროთ ზომების მიღება უფრო დიდი დანაშაულია, თუ მისი დაფარვა? მე ვნახე და გამოვააშკარავე და ეს თქვენ ბოროტებათ და უპასუხო სჯგებლობათ ჩასთვალეთ. რატომ? ალბათ იმიტომ, რომ თქვენი სახელის გატეხვა დაინახეთ აქ. ჩვენ კი სახელი არ გვაინტერესებს; ჩვენ საქმე გვაინტერესებს და სადაც ადგილი აქვს არა სასიამოვნო მოვლენას, იმას შესაფერი პასუხით უნდა შეხვდე, ამას მოითხოვს ხალხის ინტერესი. თქვენ გწყინთ რატომ შევეხე რეგულიარულ ჯარს, მარა ჩვენთვის სულ ერთია ეს რეგულიარული ჯარი იქნება თუ წითელი რაზმი ვინც თავის დანიშნულების სიმაღლეზე და თავის პოსტზე არა დგას მის შესახებ საჭიროა ამა თუ იმ ზომების მიღება და ეს ასეც ხდება; თუ თქვენ თვალყურს ადევნებთ ასე ხდება წითელ რაზმშიაც, გაიხსენეთ წინანდლის წითელი რაზმი და თქვენ დარწმუნდებით, რომ მათზედაც მიიღეთ შესაფერი ზომები, რომელიც ჩვენ ხელთ იყო და თქვენი საქმე კი ჩვენ ხელთ არ იყო და ამიტომ მივუთითეთ იმას, ვისაც შეეძლო მის მოვლა გამოსწორება და მოწესრიგება და თქვენ ტყუილათ მოგჩვენებიათ, რომ სხვა განზრახვას აქვს ადგილი, აქ არაფერი სხვა განზრახვა არ არის და არც შეიძლება იყოს; არამედ ამას მოითხოვს საქმის ინტერესი ანუ რევოლიუციის და დემოკრატიის ინტერესები. თქვენ კი ეს იწყინეთ და პროვოკაციათ გამოაცხადეთ, ამის გამოაშკარავებას მოითხოვდა ყველა თავისუფალ მოქალაქის სინიდისი და მოვალეობა და თუ თქვენ ეს არ გწამთ, ეს თქვენი საქმეა და მეტიც არ მოგეთხოვებათ...

ამავე საკითხზე გაზ. „საქართველოს" № 91-ში ვინმე ყორჩიბაშვილს წერილია მოთავსებული შემდეგი სათაურით: წერილი თელავიდან. (გაზ. „ერთობის" საყურადღებოთ).

საქართველოს ერთგულ ნაციონალისტურ—შოვინისტურ გაზეთს გენიოსობით ალხავსე მწერლები ჰყოლია ბ-ნ გ. ყორჩიბაშვილის სახით. ამისთანა ვაჟბატონებისთვის ხომ არ არსებობს: არც წინდახედულობა, არც ზნეობა და არც პოლიტიკური სინდისი: თითონ ბ. ყორჩიბაშვილი ნაციონალისტი, შოვინისტური „საქართველოს" ფურცლების დამამშვენებელი სხვას ნათლავს შოვინისტათ მერე რა საბუთით? იმ საბუთით, რაც ჩემ წინა წერილში იყო და რაც ზევითაც ჩამოვთვალე? მერე რა იყო აქ შოვინისტური? თურმე ნუ იტყვით თელავის მერვე პოლკი წმინდა ქართული ნაციონალისტური პოლკი ყოფილა, ბ ნი ყორჩიბაშვილის თქმით და აქ კი გაბედა ვიღაც ავაქოვმა და გააკრიტიკა და რადგანაც ნახა კორესპონდენტის გვარი ავაქოვი იყო, მაშასადამე, ეს სომეხი იქნება—ტერ-ავაქიანცი, ავაქიანცი და სხვა, აი სომეხი შემოვიდა ქართულ პოლკში დაგვეზვერა, გაგვაკრიტიკა, ჩვენი უხეირობა გამოაშკარავა და ამითი ერთი ერი მეორეზე მიუსია. აი ასე მღერის გაზ. „საქართველოს" მწერალი. ამას ეძახის შოვინიზმს. ამას ჰქვია თურმე ორი ერის შეხეთქება და სამარის გათხრა. ტყუილათ კი არაა ნათქვამი: კოკასა შინა რაცა სდგას იგი წარმოსდენდებისო. რაც ბ-ნ ყორჩიბაშვილის გულშია გაღვივებული და გაბუდებული, იგი წამოისროლა და ამაზე მეტის თქმა დროს დაკარგვა იქნება, ვინაიდან ხალხი საკმაოთ იცნობს ასეთ ვაჟბატონებს და ტყუილად ფიქრობენ თავის მოწონებას...

რაც შეეხება განო ალაზნელის პროტესტს და მის ხატულეფერნო კამანდის ნაადრევია. ჯერ უნდა გაამართლოთ ჩემი ნათქვამი! წინაალმდეგ შემთხვევაში თქვენი პროტესტი თქვენ თითონ წამოგაწითლებთ.

მიზეზი ჩემი მერვე პოლკში ჩასვლისა შემდეგი იყო: მე კომისარიატის ცხენი გამოვიტანე წინანდალიდან თელავის კომისარიატში და იმის მაგიერ, რომ კომისარიატში მიეყვანათ ეს ცხენი, მიიყვანეს თურმე ყაზარმაში, რომელიც მიიღეს და დააბეს თავიანთ თავლაში. ყაზარმის თავლაში ცხენი ვიპოვნე და უნაგირი კი ვერა. მითხრეს: მორიგე ოფიცერს ეცოდინებაო, მარა სამწუხაროთ, არც ის აღმოჩნდა იქ და მერე ბევრი ძებნის შემდეგ კოიკის ქვეშ ვიპოვნეთ ის უნაგირი მე და ერთ იმ საათში მოსულმა ოფიცერმა.

განო ავაქოვი.

ცნობები

ერთად ერთი შვილი ჩემი ნესტორი პავლეს-ძე ლეჟავა შარშან იანვარში 1917 წ. მსახურობდა ჯარისკაცად 263 ქვეითი გუნიბსკი პოლკში 7 როტაში და თებერვალში იმავე წელს გადასულა მე-256 полевая хлебопекарня-ში. შარშანს აქეთ არაფერი ცნობა არ მაქვს. უმორჩილესად გთხოვთ ყველას, ვისაც ეცოდინება ჩემი შვილის ყოფა სადმე მაცნობეთ შემდეგი ადრესით: м. Дранды, Сухумскаго округа, Въ сел. Варче Анукн Гвинджилія.

მღვდელი კირილე ორბელიძე იმყოფებოდა ომამდე ქ ოზურგეთში. ვინც იცის სად იმყოფება ეხლა გთხოვთ შეგვატყობინოთ ამ მისამართით: თფილისი, სასახლე ჯარის კაც ორბელიძეს.

ქ. ი. ზუბალაშვილის სახელობის ქალაქის სახალხო სახლი. სახ. საპ. არს. ქართ. წარმ. მზარ. წრე. ხუთშაბათს 30 მაისს 1918 წ. წარმოდგენილი იქნება

ყაჩაღები

ტრ. 5 მოქ. შილლერისა, თარგ. ნ. ავალიშვილისა. მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი ვ. მარჯანიშვილი, ბ.ბ. გ. აბაშვილი, ა. ბადრიძე, მ[illegible]იძე, ნ. გოცირიძე, ი. მინდიაშვილი, ა. [illegible]ძე, ვ. მაჭავარიანი, ა. იმედაშვილი, ს. რომანიშვილი. სოლოგაშვილი, კობაიძე, ალ. წიწშიაშვილი და თანამშრომლები. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. ადგილების ფასი 10 კ-დან 54 კ-მდე. ბილეთების კასა ღიაა ყოველ დღე დილის 12—2 მდე და საღ. 6—8 საათამდე. შემდეგი წარმოდგენა 9 ივნისს. რეჟ. კ. შათირიშვილი, რეჟ. თანაშემწე ალ. ბადრიძე. ქართ. სახ. წარმ. წრის ადმინისტრაცია.

ექიმი ბ. დონხინი
პარიზის და ბერლინის უნივერსიტეტის ყოფილი დიდი ხნის ასისტენტი იღებს თვალის-ტკივილებით ავათმყოფებს დილის 9—12 ნახ. საათამდე, საღ. 4—7 საათამდე. მიხეილის პროსპექტი 76 (ხაიკინის კბილის საექიმო). ტელეფონი 7—38.

ექიმი უკლადნიკოვი
შინაგან და საბავშვო სნეულებიან ავათმყოფთ იღებს ყოველ-დღე დილ. 10—11 საათამდე და საღ. 5—6 საათამდე. მისამართი: დიდი-მთავრის ქუჩა № 67 (კიროჩნი ქუჩ. კუთხე).

ექიმი დ. ი. ჯაფარიძე
მიიღებს შინაგანის, ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 11—1 საათამდე, საღამოს 5—7 ს. [illegible] ქუჩა № 7. ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ. ტელეფონი 17—49.

ექიმი ნ. ა. ზოტხაძე
მიიღებს შინაგან სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ საღამოს 5—7 საათამდე.
გრაფის ქუჩა № 8. მონასელიძის ბინა.

ექიმი ნ. დ. ტურიაშვილი
მედიცინის დოქტორი მიუნხენის უნივერსიტეტისა.
შინაგან საბავშვო, სქესო და საშვილოსნო სნეულებითავადმყოფთ იღებს ყოველ-დღე შუადღის 12—2 და საღამოს 4—5 საათამ. უფასოთ იღებს ყოველ-დღე დილით 8—9 საათ. მისამართი: ნიკოლოზის ქუჩა, № 7, სამხედრო აფთიაქის გვერდით.

ექიმი ვ. ვ. კანდიაშვილი
შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფებს უფასოდ ღებულობს ყოველ-დღე დილის 12—1 საათ. საღამოს 5—7 საათამდე. მისამართი: პეტრ[illegible] გრადის ქუჩა № 4, კუთხე მიხეილის პრ. [illegible] ლეფონი 8—48. ვაგზლის სამკურნალოში [illegible] იღებს ყოველ-დღე დილის 1—2 საათამდე.

ექიმი დ. ი. უგრელიძე
იღებს ავათმყოფებს შინაგან და ვენერიულ ავათმყოფობით, სიფილისი შარდის და შარდსასქ[illegible] სისხლ ნაკლებობა. [illegible] საღამოს 5—7 საათამ[illegible] [illegible] ქ. № 6 (დიდუბ[illegible]) ტელეფონი 14—37.

ექიმი ვ. ზ. ვ. ფხაკაძე
[illegible] უნივერსიტეტის [illegible] კლინიკ[illegible] [illegible] იღებს ავათმყოფ[illegible] [illegible] სნეულებით [illegible] 3—5 ნახ. საათამდე [illegible] რამბაზიანის ქუჩა, № 19.

ექიმი ნ. ი. მახარაძე
იღებს სიფილიტიკურ—შარდოვანით (ცისტო) მისი შედეგებით დაავადებულებს, სისხლ ნაკლებობით, თირკმ[illegible], ფილტვის, ქარები და სხვა შინაგან სნეულებით ავათმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 4—6 საათამდე. ელექტრიზაცია და მას საეკ. მისამართი: მიხ[illegible] ქუჩა № 11.

დ ხაჩვკრეში იქ იმის თანაშემწე ვ. ბ. დ[illegible]
იღებს ავადმყოფებს, უკეთებს კანქვეშ ნემსებს ციებ-ცხელებიანს, სისხლ-ნაკლებიანს და სიფილისიანს უკეთებს მასაჟს, ურეცს ყუავილს, უხვევს ჭრილობებს და ათამებს. მისამართი: რკინის გზის სადგურთან აზრაშიშვილის სახლებში.
იქვე ქალის თან. ქალი მ. პ. ბ[illegible]
ღებულობს ავადმყოფ ქალებს და აძლევს [illegible]რიგებს.

ექიმი ა. დ. ციციშვილი
შინაგან და ბავშვთა სნეულებანი. ავათმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილით 8—9 საათამდე, საღ. 5—7 ს. ჩერქეზოვის ქ. № 14.

სამკურნალო კაბინეთი
ექიმი ალექსანდრე დავ. კიკვიძისა
მიიღება კანისა, ვენერიულისა და ხიდილისა[illegible] ავათმყოფები. (814-ს და 606-ს შეშხაპუნება). ავადმყოფთა მიღება 5—8 საათამდე საღამოთი. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტუმრო „[illegible]"-ს პირდაპირ ტელეფონი 14—[illegible]

ექიმი ვ. მ. მუხაძე
იღებს სიფილიტიკური ავათმყოფებს საღამოს 5—6 საათამდე კვირის დღეის გარდა. მისამართი: დიდი წოდების ქუჩა № 87; ავადმყოფთ [illegible] სახ. [illegible] პირდაპირ. სახ. ს[illegible] ტელეფონი 5—77

სრულ უფლებიანი ქართული ქალ-ვაჟთა გიმნაზია

მასწავლებელთა კოლეგიისა. მისაღები ეგზამენები დაიწყება 3 ივნისს II, III განყოფილებებში, I, II, III, IV, V და VI კლასებში, თხოვნები მიიღება გიმნაზიის კანცელარიაში ყოველ დღე დილ. 10—3 საათ.
ალექსეევის ქუჩა № 17, ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად. (3—2)

თფ. ვაჭარ-მრეწველთა კავშირის
წინასწარი კრება
დანიშნულია პარასკევს 31 მაისს (ახალი სტ.) საღამოს 6 საათზე სამეურნეო ბანკის ბინაზე, სასახლის ქუჩა სარაჯიშვილის სახლი, კავშირის წევრებს სთხოვენ კრებას დაესწრონ.

ქართული კლუბი
ხუთშაბათს, 30 მაისს (ახალი სტ.) ქართული ძველი დასის მიერ
წარმოდგენილი იქნება ცნობილი ოპერეტა
არშინ მალ-ალან
ოპერ 4 მოქ. გაჯიბეგოვისა თარ. გ. გიგოშვილისა.
ასკარას როლს შეასრულებს მ. ჯ. ნოევი, სულთან-ბეგი რევაზოვი, სულეიმანი კ. [illegible], ველი ნ. მირველოვი, გულჩორა, მ. გიგოშვილისა ასია ვ. მარჯანიშვილი, ხალა ო. [illegible], თელი ა. არჯევანიძე
დასაწყისი საღამოს 8 ნახ. საათზე.
ბილეთები იყიდება კასაში.
გამგე გ. გიგოშვილი.

კვირას, 2 ივნისს, დილით 11 საათზე, აგვალის აუდიტორიაში,
დანიშნულია კოოპერატიულ საზოგადოება „შრომის" („Трудъ") წევრთა
წლიური საზოგადო კრება
(ეს კრება ინიშნება მეორეჯერ)
დღის წესრიგი: 1) წლიური ანგარიშის განხილვა და დამტკიცება, 2) საზოგადოების წესდების შეცვლა თანახმად ახალ ნორმალურ წესდებისა, 3) განხილვა და დამტკიცება შემოწმ[illegible] სავალ გასავლის ხარჯთ-აღრიცხვის მიმდინარე წლისათვის, 4) სხვა და სხვა მიმდინარე საკითხები და 5) გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები.